

Ilisimatusarfik – Grønlands Universitet
Institut for Kultur, Sprog og Historie
Afdeling for Oversættelse og Tolkning

De øvrige dialekter indenfor dialogtolkning på offentlige institutioner i Nuuk

Tukummeq Danielsen

Bachelorprojekt, 20 ECTS
Denne opgave indeholder 48.978 tegn med mellemrum (eksklusive forside, resuméer,
Indholdsfortegnelse, bibliografi samt bilag)
Vejleder: Marie Møller Udvang

Eqikkaaneq

Nunatsinni sumiorpaluutsit pingaarnerit pingasuupput; Avanersuarmiusut, tunumiusut kitaamiusullu. Kialluunnit sumiorpaluutsini oqalunnikkut atorsinnaavai. Taamaattorli Nunatsinni inuiaqatigiit annersaat kitaamiusuinnaq oqaluttuupput, naliginnaasumillu kitaamiusut oqaatsit suliffeqarfinni sallinneqartarlutik. Tamannalu aamma Nuummi, nunatsinni illoqarfiit annersaanni, atuulluni, illoqarfik inunniit nunatta sineriaanneersuniit orningarneqartorjuuvoq, tamaattumillu sumiorpaluutsinut assingiinnigitsunut katersuuffiusarluni.

Tamassuma paaserusutsatsippaanga oqalutsit kitaamiusuinnaq oqaluttut, Nuummi pisortat suliffiutaanni aaliangersimasuni, oqaluttaanerup iluani sumiorpaluutsiniit allaniit sunnertittarnersut.

Uuma Bachelor-opgavip siunertaraa misissussallungu pisortat suliffiutaanni sorlerni oqalutsit sumiorpaluutsit sinnerinik, tassa kitaamiusuunngitsunik, toraarsisarnersut, aammalu oqalutsit suliffimmini sumiorpaluutsit sinnerinik ima toraarsikulasartinginersut allaat sumiorpaluutsinik kitaamiusuunngitsunik oqalussinnaannginnertik ajoqutingilerlungu pisarnersut, tassa oqalutseqarfiit ilaanni sumiorpaluutsit sinnerinik oqalutsit oqalussinnaanissaat pisariaqarnersoq.

Tamanna akiniarlungu, paasisimasama immikkoortortaani (empiriasnittet) ikkussassattut, toqqarnikuuara apeqqusiat atorlungit apersuisaarniarlunga, oqalutsimik ataatsimik, oqaluttaaneqarpatalu aamma taakku ilanngullungit, apersuisaarpunga suliffeqarfiit makkua oqalutseqarfiinni; Kommuneqarfik Sermersooq, Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfik, Eqqartuussivik aammalu Dronning Ingridip Napparsimavissua (DIH). Misissuinima takutippaa;

Pisortat suliffiutaanni oqalutseqarfinni misissukkanni tamani oqalutsit sumiorpaluutsit sinnerinik toraarsisartut, suliffiilli oqalutseqarfiisa aaqqissuussaeneri apeqqaallutik akulikissusaat assingiinnngiiaarput, misissuinerillu naapertorlungit erserpoq oqalutseqarfinni ukunani sumiorpaluutsit sinnerinik toraarsinarnerusartoq; DIH, Eqqartuussivik aammalu Kommuneqarfik Sermersooq.

Oqalutsit sumiorpaluutsit sinnerinik oqalussinnaanngikkaluarlutik suliarfik ingerlassinnaavaat. Isummiussaraluaammalu killormoortuanik oqalutsit kitaamiusuinnaq oqaluttarnertik ajoqutingisarnassuk.

Abstract

The Greenlandic language consists of three main dialects: North Greenlandic, East Greenlandic and West Greenlandic. Anyone can use their own dialect in speech. Yet, the majority of the Greenlandic society only speaks West Greenlandic, and normally the West Greenlandic dialect is the preferred speech within the labor market. Which is also the case in Nuuk, the capital city of Greenland, that people from all around Greenland flock to, which makes the city a gathering place for different dialects.

This made me wonder whether the other dialects affect interpreters who can only speak standard Greenlandic, in certain workplaces within dialogue interpreting in the public sector in Nuuk.

The purpose of this Bachelor's thesis was to investigate at which of the public institutions interpreters are exposed to the other dialects, and whether this happens often enough that as an interpreter you will have problems at the workplace if you cannot speak the other main and regional dialects, in addition to the standard Greenlandic language, i.e. whether it is necessary for the interpreters to be able to master some of the other dialects at certain interpreting offices.

To get the answer, I have chosen to use structured interviewing for the empirical section, and asked 1 interpreter, and possibly their chief interpreter, from each of the following interpreting offices; Kommuneqarfik Sermersooq, The Agency for Economic Affairs and Personnel (ASA), the Court of Greenland and Dronning Ingrid's Hospital (DIH).

The information I have received for the Empirical section has shown;

That at all four interpreting offices in the public sector, the other dialects are encountered, although with varying frequencies, depending on the arrangement of the individual interpreting offices, and based on the surveys, the other dialects are most often encountered on; DIH, the Court of Greenland and Kommuneqarfik Sermersooq.

The interpreters can get by even if they don't speak dialects other than West Greenlandic or standard Greenlandic, so in contrast to my hypothesis, the interpreters do not get into trouble if they only speak the standard Greenlandic language.

Indhold

Begrebsafklaring	5
Indledning	6
Problemformulering	6
Metode og afgrænsning.....	7
Teori	8
Empiri.....	12
Analyse.....	20
Diskussion.....	24
Konklusion.....	25
Bibliografi	27

Begrebsafklaring

SL: Source Language, det oprindelige sprog der oversættes fra.

TL: Target Language, det sprog der oversættes til.

(Holm, 1994, s. 7)

NG/ nordgrl: nordgrønlandsk (thuledialekten)

ØG/østgrl: østgrønlandsk

VG: vestgrønlandsk

CVG/centralvestgrl: centralvestgrønlandsk

Særlige træk ved *centralvestgrønlandsk*:

Det område, vi kalder for Centralvestgrønland, svarer nogenlunde til det såkaldte ”åbentvandsområde”. Det drejer sig især om Sisimiut, Maniitsoq og Nuuk kommuner, og til dels Paamiut kommune, der dog desuden hører til ”i-dialektområdet”

(Petersen, s. 6).

Indledning

Ifølge Inatsisartutlov nr. 7 af 19 Maj 2010 om sprogpolitik, §3 Stk. 2, består det grønlandske sprog af tre hoveddialekter. Det er de dialekter, der tales i Avanersuaq [avanersuarmiusut, nordgrønlandsk], Tunu [tunumiusut, østgrønlandsk] og Kitaa [kitaamiusut, vestgrønlandsk] (https://nalunaarutit.gl/Groenlandsk-lovgivning/2010/ltl-07-2010?sc_lang=da). Enhver kan anvende sin egen dialekt i tale (https://nalunaarutit.gl/-/media/lovfiler/2010/forarbejder/1_nr_07-2010_bemaerk_dk.pdf).

Alligevel bragte Marius Didriksen, som stillede op til kommunalvalget for Partii Naleraq i Kommuneqarfik Sermersooq i 2017, lys om, at der var tale om diskrimination mod Inughuits og Østgrønlændernes dialekter. Han sagte således:

”Vi, fra Vestgrønland, har tendens til at fremme vores dialekter og kultur, og det er som om, at vi prøver at gemme Inughuit og Østgrønlænderne væk. Den diskrimination bør nu stoppe.” (Hansen, 2017).

Dette er noget som, størstedelen af, befolkningen fra Vestgrønland ikke kan argumentere imod. For den grønlandske standardsprog blev opbygget med indflydelse fra den centralvestgrønlandske dialekt, først i form af retskrivning og senere også i form af talesproget. Dette standardsprog blev efterhånden institutionaliseret i form af ordbøger og grammatikker (https://nalunaarutit.gl/-/media/lovfiler/2010/forarbejder/1_nr_07-2010_bemaerk_dk.pdf).

Hvilket betyder at de som taler standardgrønlandsk, sjældent lærer at tale de øvrige dialekter, medmindre de har relationer til dem som f.eks. via familie eller ved flytning osv. (Danielsen, 2023, s. 2)

Dette får mig til at spekulere på om hvorvidt de øvrige dialekter påvirker tolke som kun kan tale standardgrønlandsk, på vise arbejdspladser indenfor dialogtolkning i den offentlige sektor i Nuuk.

Problemformulering

Jeg vil undersøge på hvilket af de offentlige institutioner tolke kommer ud for de øvrige dialekter, og om det hænder tit nok til at man som tolk vil få problemer på arbejdsstedet, hvis man ikke kan tale de øvrige hoved- og regionale dialekter, udover det grønlandske standardsprog (eller centralvestgrønlandsk) – altså om man som tolk skal kunne mestre nogle af de øvrige dialekter på vise tolkekontorer.

Med det henblik vil jeg, til empiriafsnittet, bruge den kvalitative metode og interviewe tolke som arbejder indenfor den offentlige sektor i Nuuk, her tænker jeg på de offentlige institutioner hvor der konstant er brug for tolkning, eller rettere de tolkekontorer som har aktive tolke som konstant yder deres arbejdskraft, heraf snakker jeg om tolke fra: ASA's (Økonomi- og Personalestyrelsens) tolkekontor, DIH (Dronning Ingrid's Hospital), Retten i Grønland og Kommuneqarfik Sermersooq (Danielsen, 2023, s. 3).

I metodeafsnittet vil jeg, give en kort definition på dialogtolkning, samt tolkens pligter og kompetencer indenfor dialogtolkning, og til det formål vil jeg bruge Inge Baarings' (2001), *Tolkning – hvor og hvordan?*, samt Social- og integrationsministeriets (2012), *Tolkeguide - håndbog om tolkning i den kommunale indsats*. Herunder vil jeg også, ved hjælp af Petersen's, *De grønlandske dialekters fordeling* og Rischel's, *Geografisk dialektfordeling og lydforandring i grønlandsk*, samt ved hjælp af relevante materialer, kort demonstrere dialekternes forskelle og belyse hvorfor det kan blive problematisk for tolken, hvis vedkommende ikke taler eller forstår de øvrige dialekter.

Metode og afgrænsning

Jeg har valgt at bruge struktureret interviewing som, ifølge (Bryman, 2022, s. 192), involverer brugen af et interviewskema, som er en samling spørgsmål designet til at blive stillet af [mig selv som interviewer]. Formålet med det er at give den samme spørgekontekst, så hver respondent modtager nøjagtig den samme interviewstimulus som enhver anden. Dette er for at sikre [mig], at respondenternes svar effektivt kan sammenstilles til analyse, og for at dette kan være muligt skal deres svar gives på identiske signaler.

De svar jeg får fra mine interviews transskriberes, og her vil jeg gøre læseren opmærksomt på tre ting:

1. Jeg har givet respondenterne valget imellem at blive interviewet på dansk eller grønlandsk, og har respekteret deres valg af sprog til interviewet, med det formål at kunne sikre mig, at respondenternes svar bliver så autentisk som muligt – uden fare for sprogbarriere eller begrænsninger af formuleringer eller udtryk, under interviewet. Dette betyder, at jeg beholder respondenternes talte sprog i bilagene, dog oversætter jeg de relevante udsagn fra respondenterne, som valgte at tale på deres grønlandske modersmål, om til dansk. Så der er tale om danske svar på empiri-delen med grønlandske bilag.

2. De svar på bilagene er transskriberet, og vil derfor stå overens med de dialekter som både interviewer og respondenter har talt under interviewet. Dette betyder at udsagnene ikke kommer til at stå på standardgrønlandsk – så, det er et bevidst valg fra min side at respektere den grønlandske mundtlige sprogpolitik, som er ureguleret. Som eventuelt kan vise små tegn på dialekternes forskelle på skrift, udenfor rammerne af den grønlandske fælles skriftsprog.
3. Jeg kommer til at lægge svarene, fra hver respondent, sammen under det enkelte spørgsmål. Jeg kommer dog til at skrive respondenternes navn og arbejdsplads som markører, så man ikke bliver i tvivl om hvem og hvorfra svarene er fra.

På grund af Bachelor opgavens omfang og med hensyn til opgavens deadline vil jeg begrænse antallet af de tolke jeg har tænkt mig at interviewe til 1 tolk pr. tolkekontor.

Desuden vil jeg i denne bacheloropgave fokusere på dialogtolkning, da denne form for tolkning er den mest brugte form for tolkning i praksis på de pågældende arbejdssteder, og hvor det er mest sandsynligt at komme ud for de øvrige dialekter.

Teori

Tolkeform: konsekutiv tolkning

Baaring skriver således:

Det ligger i betegnelsen >konsekutiv<, at tolkningen foregår >efterfølgende<, dvs. at tolken først hører den [tale], der skal tolkes, *hvorefter* han gengiver indholdet af den på målsproget.

Den konsekutive tolkning kan [blandt andet] praktiseres [som dialogtolkning] (Baaring, 2001, s. 21).

Dialogtolkning

Ved dialogtolkning fungerer tolken som formidler mellem (i reglen) blot to parter, der skal føre en samtale med hinanden eller skal forhandle med hinanden, men som ikke forstår eller taler hinandens sprog...

Der er således to karakteristiske træk ved konsekutiv tolkning i dialogform:

dels, at der tolkes frem og tilbage mellem to sprog,

dels, at der (som hovedregel) tolkes kortere sekvenser – op til tre-fire sætninger af gangen (Baaring, 2001, s. 22-23).

Tolkens pligter før tolkningen

Tolken må, når han opfordres til at påtage sig opgaven, grundigt overveje, om han er *kvalificeret* til at udføre den, dvs. om han i sproglig henseende har de kvalifikationer, der kræves, og om han har den tilstrækkelige baggrundsviden om emnet til at kunne påtage sig opgaven.

Har tolken påtaget sig opgaven, har han pligt til at forberede sig bedst muligt på den. Det vil sige, at han i tilfælde af vanskelige opgaver må indhente oplysninger om emnet hos opdragsgiveren og må konsultere terminologilister og realiaværker om emnet.

Dette er ikke altid muligt, specielt ikke i store organisationer, hvor tolken sendes fra den ene opgave til den anden uden mulighed for at forberede sig. Der findes dog organisationer, der betragter deres arbejde som så vigtigt og samtidig så kompliceret, at tolkene får tildelt betalt forberedelsestid til opgaven. Dette gælder f.eks. for [ASA's tolkekontor] (Baaring, 2001, s. 61).

Tolkens vigtigste kompetencer

- Sproglig kompetence - det vil sige beherskelse af den for tolkningssituationen relevante terminologi og de sproglige nuancer på [SL] og [TL]
- Tolketeknisk og etisk kompetence - det vil sige bevidsthed om, hvordan man rent teknisk formidler samtalen samt forpligtelser vedrørende tavshedspligt, neutralitet og habilitet
- Kulturelle kompetencer - det vil sige indsigt i kulturen bag de sprog, der tolkes til/fra
- Personlige kompetencer - for eksempel ansvarsbevidsthed, situationsfornemmelse og tolerance
- Fagspecifikke kompetencer - det vil sige viden inden for det område, der tolkes i, for eksempel socialret eller sundhedsområdet

(Social - og integrationsministeriet, 2012, s. 5)

De grønlandske dialekters forskelle

Rischel og Petersen skriver således:

Efter Gustav Holms ekspedition til Ammassalikområdet, og Knud Rasmussens oprettelse af kontakten med polareskimoerne, blev det klart at man i Grønland har i hvert fald tre dialektområder med betydelige indbyrdes afvigelser: polareskimoisk (nu også kaldet nordgrønlandsk) i Thuleområdet, østgrønlandsk i Ammassalikområdet og sekundært i Scoresbysundområdet, og endelig vestgrønlandsk langs vestkysten syd for Melvillebugten.

Thalbitzers undersøgelse af lydforholdene i det nordlige Vestgrønland i begyndelsen af [20] århundrede havde også vist at der er dialektale afvigelser inden for vestgrønlandsk (Se bilag 1). Alligevel har man indtil for nylig mest hæftet sig ved at der er stor forskel på nordgrønlandsk, østgrønlandsk og vestgrønlandsk. Det er også hvad man ville vente ud fra naturforholdene og den nuværende befolkningsfordeling, hvor polargrønlænderne i Thuleområdet og østgrønlænderne er geografisk særdeles isolerede, både i forhold til hinanden og i forhold til vestgrønlænderne...

Allermest påfaldende er dog den store forskel i det egentlige ordforråd mellem østgrønlandsk og de andre dialekter, en forskel der overvejende skyldes at østgrønlandsk har nydannet ord (på grund af tabu og muligvis også af andre årsager) ud fra eksisterende stammer og tilhæng, og at disse nydannelser har erstattet de almindelige eskimoiske ord (se bilag 2) (Rischel, s. 1).

Vender vi os nu mod de lydlige forhold i Grønland, kan vi umiddelbart pege på en række fænomener der klart adskiller nord- og østgrønlandsk fra centralvestgrønlandsk og fra hinanden. Der skal her kun nævnes nogle få træk ved henholdsvis nord- og østgrønlandsk der kan anses for karakteristiske for disse dialekter (uden at der hermed er sagt at disse træk hver for sig er begrænset til den pågældende dialekt).

For nordgrønlandsk kan man nævne følgende:

(NG1) i ordformer som i centralvestgrl. har en eller anden form for s-lyd, træffer man hæmmelyde med mere eller mindre h-agtig kvalitet i nordgrl.

(NG2) nordgrl. har (eller kan have) konsonantgrupper bestående af to hørligt forskellige konsonanter i en lang række tilfælde hvor centralvestgrl. har lang konsonant (eks.: illu, hvor udtalen i nordgrl. ligger tættere op ad stavemåden "igdlo" i Kleinschmidts retskrivning).

(NG3) nordgrl. har ligeledes diftonger i en lang række tilfælde hvor centralvestgrl. har lang vokal (eks.: taama, hvor udtalen i nordgrl. svarer til Kl.s "taima").

(NG4) nordgrl. har en række ord der begynder på iva-, siva-, sivu-; centralvestgrl. har her uja-, sia-, siu- (eksempler som ujarpaa, sianeq, siumut) (bilag 3) (Rischel, s. 2-3).

For østgrønlandsk kan man nævne:

(ØG1) den konsonant som centralvestgrl. har mellem første og anden vokal i ordformer som inuk, ingerlavoq, igippaa, nerivaa mangler ofte i østgrl. (i mange, men ikke i alle ordformer hvor centralvestgrl. har disse konsonanter mellem vokaler).

(ØG2) østgrl. har en mellemtung mellem et tungespids-r og et l (her noteret l) i ord hvor centralvestgrl. har et kort t mellem vokaler (ord som matu). østgrl. har tilsvarende en g-agtig hæmmelyd i ord med centralvestgrl. k mellem vokaler (ord som siku), og en hæmmelyd der minder om bagtunge-r i ord med centralvestgrl. q mellem vokaler (ord som neqi).

(ØG3) det netop omtalte l optræder i østgrl. også i tilfælde hvor centralvestgrl. har en s-lyd med noget tilbagetrukket tungespids (her noteret s), d.v.s. stort set de tilfælde hvor Kleinschmidts retsskrivning har "ss" som kort enkeltkonsonant mellem vokaler (ord som puisi).

(ØG4) østgrl. har pp svarende til centralvestgrl. ff (ord som uffaa), tt svarende til centralvestgrl. LL (ord som illu) og ofte svarende til centralvestgrl. ss (ord som tassa), og endelig kk svarende til centralvestgrl. xx (ord som iggiaq) og qq svarende til centralvestgrl. XX (ord som nerrivik).

(ØG5) østgrl. har i (e) i en lang række tilfælde hvor centralvestgrl. har u (o), f.eks. i anden stavelse af matu (matoq) og i sidste stavelse af nunakkut (der er ret faste regler for hvornår der optræder i (e) i stedet for u (o), og hvornår ikke; hovedreglen kan formuleres således: når centralvestgrl. har u (o) efter en stavelse med a eller i (e), op-træder der i (e) i den tilsvarende østgrønlandske ordform, ellers ikke) (bilag 4).

Disse (og andre) særtræk får nordgrl. og ikke mindst østgrl. til at virke meget afvigende fra centralvestgrl., og det gælder ikke i mindre grad de såkaldte prosodiske forhold (rytme, tonegang), som imidlertid endnu ikke er blevet ordentligt beskrevet. Både hvad angår mange enkeltords udtale og hvad angår lydsystemets typepræg (typologi), afviger østgrl. mere fra centralvestgrl. end visse former for østligt canadisk eskimoisk gør. Dette betyder dog ingeniunde at der sproghistorisk er større afstand (Rischel, s. 3).

Empiri

Herunder er de svar givet af de aktive tolke under deres interviews:

Hvor tit tolker du på dit arbejdsplads?

Nikolaj (Kommuneqarfik Sermersooq): Det kommer meget an på vores cheftolk: det er sådan på arbejdsstedet, at vores cheftolk giver os tolkeopgaver som han har fået fat på. Opgaverne kan være få nogle måneder, og ret mange på andre måneder. F.eks. tolkede jeg over 60 timer i alt på månederne: oktober og november (bilag 5).

Johanne (ASA): Det kommer an på hvad vores opgaver skal være, når vi f.eks. er i kommunerne, så er det vores pligt at komme og tolke, når kommunalbestyrelserne eller afdelingerne mangler tolke, lov i Inatsisartut - når der er Inatsisartut-samlinger, har tolke pligt til at tolke, ud over at lave skriftlige oversættelsesopgaver, her bliver vores opgaver fordelt ud fra Naalakkersuisuts behov for tolke – ud fra Departementernes behov for tolke, så på den måde kan vi også ende med at gå ud til de steder vi skal tolke for (bilag 6).

Paninnguaq (Retten i Grønland): Lige nu, efter jeg lige er startet, er færre retssager, nu hvor det snart er jul. Normal holdes der vist nok 3 retssager om ugen, som varer det halve dag. Men her i det Grønlandske ret bliver en retssag aflyst eller udsat når f.eks.; dommeren, den anklagede, domsmænd, politiet eller anklagerne, når en af de parter ikke kan komme bliver retssagen enten aflyst eller udsat, og sådanne situationer sker ret ofte, derfor er det sådan set sådan, at der ca. kun er én retssag om ugen dette december (bilag 7).

Jakob (DIH): Altså hverdag, jeg arbejder som tolk hvert eneste arbejdsdag, og jeg laver også oversættelsesopgaver ved siden af (bilag 8).

Hvilket dialekter er du vokset op med?

Nikolaj (Kommuneqarfik Sermersooq): Naajaat dialektet, fra Upernaviks kyst (bilag 5).

Johanne (ASA): Jeg er vokset op med Ilulissat-dialekten (bilag 6).

Paninnguaq (Retten i Grønland): Min mor kommer fra Sydgrønland, fra Alluitsup paa... Så min far kommer fra [Nordvestgrønland] Aasiaat. Jeg boede i Qaqortoq indtil jeg var 4 år, så flyttede jeg til Aasiaat. Så jeg vil sige at jeg begge – altså, jeg er vokset op med at høre både Syd[vest]grønlandsk og Aasiaat dialekten [som er nordvestgrønlandsk] (bilag 7).

Jakob (DIH): Jeg er vokset op med vestgrønlandsk, det meste af mit liv er det Sisimiut og Nuuk dialekterne [som jeg taler], Jeg kommer ellers fra den anden side af Qeqertarsuaq (bilag 8).

Kan du tale eller forstå øvrige dialekter?

Nikolaj (Kommuneqarfik Sermersooq): Ja, mest på vestgrønlandsk. Altså, efter man er blevet tolk her, lægger man mærke til: at her på kommunen er der tale om to hoveddialekter specielt: vestgrønlandsk og østgrønlandsk. Østgrønlandsk kan være mere udfordrende, når man er vestgrønlandsk-talende (bilag 5).

Johanne (ASA): Nordvestgrønlandsk, jeg kan f.eks. tale og forstå Upernavik-dialekten. Jeg kan tale på Avanersuarminusut (nordgrønlandsk), dog lidt, men jeg forstår det hele. Jeg kan misforstå Syd[vest]grønlandsk, som f.eks. Nanortalik dialekten, eller dialekter længere sydfra, fra Kap farvel området. Jeg kan misforstå Østgrønlandsk. Resten af dialekterne kan jeg normalt forstå (bilag 6).

Paninnguaq (Retten i Grønland): Min mand kommer fra én af Upernaviks bygder, og siden vi kom sammen ca. 12 år siden, har jeg lært Upernavik dialekten fra ham, og jeg kan både tale og forstå dialekten... Så man kan godt sige at jeg flydende taler nord[vest]grønlandsk og syd[vest]grønlandsk... Dog har jeg aldrig rigtigt hørt nordgrønlandsk eller østgrønlandsk – ikke at

jeg har nægtet at lære dem – men jeg kender ingen der taler dem, så jeg hører dem normalt ikke (bilag 7).

Jakob (DIH): Måske er det bedre at sige, at jeg normalt taler på den dialekt jeg bruger nu. Jeg bruger ikke andre dialekter. Jeg taler på standardgrønlandsk, og nogle gange nordvestgrønlandsk, ellers er det kun min intonation som ændrer sig. Jeg kan godt lytte til folk fra Thuleområdet, og nogle gange kan jeg godt forstå dem når jeg lytter opmærksomt, dog kan jeg også komme til at misforstå dem. Jeg kan også misforstå personer fra Østgrønland, når de begynder at tale sammen, bliver det meget svært for mig at følge med (bilag 8).

Kommer der tit klienter/patienter som ikke kan tale eller forstå standardgrønlandsk?

Nikolaj (Kommuneqarfik Sermersooq): det kommer an på de opgaver man får, jeg har før oplevet at tolke i sådan en situation; mens jeg var ude og tolke, hvor personen jeg tolkede for havde svært ved at forstå hvad jeg sagde, der har også været situationer hvor det var omvendt, at jeg ikke kunne forstå hvad personen sagde, dette mærker man på de ældre specielt (bilag 5).

Johanne (ASA): Jeg har aldrig stødt på klienter som ikke kan tale eller forstå standardgrønlandsk, jeg har dog før oplevet folk som brugte, som foretrak at bruge de dialekter de er vokset op med, igennem arbejdet i Inatsisartut. Selvfølgelig kan jeg tolke uden problemer, når der tales på nordgrønlandsk. Men når der så tales på østgrønlandsk, bliver jeg skiftet af en medtolk, på grund af mulige misforståelser eller ukorrekt tolkning (bilag 6).

Paninnguaq (Retten i Grønland): Her er Kredsretten Nuuk tilknyttet Tasiilaq kommune, altså hele Østgrønland, så hver gang der skal ske retssag fra Østgrønland, træffer vi ofte på folk som taler Østgrønlandsk. Jeg blev også sendt til Tasiilaq, lige så snart jeg startede på jobbet, ledsaget af en kollega. Så vedkommende kan vurdere hvordan jeg klarer mig overfor personer der taler Østgrønlandsk. Så, hver måned skal vi til Tasiilaq, for at tolke i retssager der, derfor har vi meget at gøre med Tasiilaq (bilag 7).

Jakob (DIH): Der kommer nogle enkelte som ikke gør, dem fra Østgrønland kommer noget oftere i forhold til dem fra Thuleområdet, ligeså snart [læge]samtalen starter, kan jeg så mærke: ”jeg kan ikke tolke for denne person”. Vi har heldigvis en tolk fra Østgrønland. Man kan kontakte vedkommende, og jeg henviser så [sundhedspersonalet som har brug for vedkommende] til at ringe til den kollega. Nogle gange kan jeg godt tolke for personerne [fra Østgrønland] når de godt kan

forstå vestgrønlandsk også når jeg godt kan forstå hvad de siger, så behøver vi ikke at skulle tilkalde min kollega, og jeg kan tolke igennem hele samtalen. Men ja, i dag f. eks. så tolkede jeg for en patient fra Østgrønland som godt kunne forstå vestgrønlandsk, og jeg kunne også forstå hvad patienten sagte. Når patienten siger nogle enkelte ord som jeg ikke forstår, så finder jeg ud af hvad patienten snakker om, ved at spørge om dem (bilag 8).

Forbereder man sig til de forskellige dialekter som ikke er standardgrønlandsk på forhånd i din arbejdsplads?

Nikolaj (Kommuneqarfik Sermersooq): Aj, det vil man ellers gerne, men de værktøjer som vi allerede har er ret få, der er f.eks. hverken ordbøger eller ordlister, og ingen protokol på hvordan vi skal forberede os. Efter min mening, bliver man ofte forhindret af dette. Derfor er forberedelsesmulighederne ret begrænsede. Vi får selvfølgelig informationer om indholdet og andre ting fra de kommende emner på forhånd og forbereder os på dem (bilag 5).

Johanne (ASA): Altså, vi har altid forberedelsesredskaber, når vi f.eks. skal tolke er det vigtigt for os at få papir og redskaber på forhånd, så vi i forvejen ved: hvad emnet er. For det kan være vanskeligt og ret svært at forstå hvad det er der tales om, når der ikke er forberedelse. Alligevel har jeg vænnet mig til at tolke spontant, på grund de hyppige sygefravær eller det der nu sker på arbejdspladsen for tiden (bilag 6).

Paninnguaq (Retten i Grønland): ja, nu hvor jeg også er ny så lægger jeg mærke til, når vi har læst hvad [retssagerne] handler om, hvilket love der er blevet brudt, hvad det er der skal tales om, når vi har læst dokumenterne til opgaven,- da vi var i Tasiilaq første gang, så lagte jeg mærke til – at det bliver forståeligt, f.eks. da jeg lyttede til de talende som forklarede på Tasiilaq-dialekten, så tænkte jeg; ”uha, hvis jeg nu havde været alene havde jeg sikkert tænkt ’hvad?’ så mange gange”, men når man har læst hvad retssagen kommer til at handle om dagen før, så bliver man bedre til at knytte tingene sammen, og selvom øvrige dialekter blev brugt kunne jeg forstå dem, siden jeg kunne knytte tingene sammen, det åbnede ligesom for ens forståelsesevne. Jeg fandt ud af, at det kan gøre sådan for én (bilag 7).

Jakob (DIH): Nej, det har vi ikke muligheden for. Når lægen eller de [sundhedsmedarbejdere] som har brug for en tolk ringer, så kommer vi og kollegaen fortæller os så hvad patienten fejler. Vi spørger på stedet nogle gange; ”hvad fejler patienten?”. Jeg tænker aldrig så meget over hvorfra

patienterne kommer fra, da jeg altid forventer at vi nok skal kunne forstå hinanden. Men jeg trækker mig bare tilbage, når det er, at jeg træffer patienter hvis dialekter jeg ikke kan forstå (bilag 8).

Er du tit ude for en tolkesituation, hvor du ikke kan forstå dialekten?

- Hvad gør man så når det sker?

Nikolaj (Kommuneqarfik Sermersooq): Det er mere sjældent at det sker, det kommer an på, ja, når jeg f.eks. rejser til Østgrønland for tolke, kan jeg sjældent komme på forhindringer, hvor jeg ikke forstår enkelte ord...

Her på tolkekontoret [i Kommuneqarfik Sermersooq] er ordningen således: vi kommer ofte til Østgrønland for at tolke på grund af denne kommunes ordning på arbejdsstedet, dog har vi ingen tolke som kommer Østfra her. Når tingene er sådan, bliver de til forhindringer, for de muligheder man ellers havde udtænkt sig, er aldrig mulige indenfor praksis...

Ja, i de situationer hvor der sker misforståelser kan vi godt spørge personen om at gentage sig eller også så undskylder vi, selvfølgelig, for det er jo ikke deres skyld, men det kan ske, ja. Altså vi skal jo altid stræbe på, at tolkningen skal foregå forståeligt for alle (bilag 5).

Johanne (ASA): Nej... Som jeg lige har nævnt, så er det sjældent at folk taler på østgrønlandsk, og det er dem jeg specielt misforstår...

Vi tolker altid i par, hvis jeg nu skulle have problemer med at forstå, så skal jeg give mikrofonen til min medtolk, og således foregår tolkningen uden hæmninger (bilag 6).

Paninnguaq (Retten i Grønland): altså, når retssagen starter, siger dommerne altid; ”Jeg skal tale på vestgrønlandsk”, hvor de fastlægger hvilket dialekt der skal tales under retssagen, så da f.eks. sidste gang jeg tolkede for en fra Tasiilaq, via videoopkald, blev vedkommende ved med at bruge sin egen dialekt, og sagde ” heh, sådan er det bare” nonchalant, dog ved både at tale – og brugte intonationen på Tasiilaq-dialekten, så da vedkommende kunne se at jeg lignede en spørgsmålstegn, så skiftede de om til vestgrønlandsk... Når sådanne situationer sker, er det selvfølgelig beklageligt, dog kan jeg vist stadig ikke helt forstå dialekten, men jeg kender én – altså en andet tolk som arbejde her, før jeg

startede her, som har mestret de ord der bruges i dialekten, som er så dygtigt indenfor dialekter, så det er vist forskelligt fra person til person...

Det er vist fordi de er i retten, at de accepterer at de skal tale i den dialekt jeg kan forstå, siden de tager hensyn til hvor de er. Så det er ret sjældent, der er ingen som tænker:” uha, jeg kan ikke forstå personen”, så de [østgrønlandsktalende] tilretter sig (bilag 7).

Jakob (DIH): Vedrørende patienterne fra Østgrønland, der henviser jeg dem til andre tolke som godt kan forstå østgrønlandsk. Vi har så engang haft en patient fra Thule, på trods af, at det var svært at forstå patienten, måske ved at bruge ekstra tid, ved at sænke samtalen, ved at spørge lidt oftere end normalt, kan jeg godt tolke samtalen til fulde. Men, ud over de øvrige dialekter er der patienter som er hørehæmmede, stærkt hørehæmmede, så man ellers gerne vil henviser at [tolke] også skal lære tegnsprog (bilag 8).

Du sagte at misforståelser tit sker/ ikke sker så tit. Hvorfor tror du det gør/ ikke gør?

Nikolaj (Kommuneqarfik Sermersooq): (han svarede at det sjældent sker)

Når vi skal tolke i et møde, kommer det f.eks. meget an på hvem det er der deltager, for det er ofte sådan, og dette er gældende for alle her i Grønland i større grad: hvis nu der f.eks. er en enkelt Østgrønlander til stede i et møde, så er det mere sandsynligt, at han selv begynder at tale på vestgrønlandsk, som alle andre. Så vi støder mest på dem der taler østgrønlandsk i møder eller når majoriteten af de personer vi tolker for taler østgrønlandsk eller når vi er i Østgrønland. Lang de fleste tolkninger foregår her i byen, så ja, det foregår ofte sådan (bilag 5).

Johanne (ASA): (hun svarede at det sjældent sker)

Den største grund er, at jeg aldrig i mit liv har været i Østgrønland eller lært deres dialekter for sig (bilag 6).

Paninnguaq (Retten i Grønland): (hun svarede at det sjældent sker)

Altså fordi vi er flettet sammen med Tasiilaq-kommunen, så træffer vi tit folk der taler på østgrønlandsk, men de gør sig forståelige, når de kan se at vi ikke forstå dem... Men det siges af andre [tolke], at de nogle gange oplever, at personer fra bygderne eller de ældre, bruger deres

dialekter fuldt ud når de bliver udspurgt eller er i retten og er sværere at forstå. Dog har jeg endnu ikke truffet folk som slet ikke forstår vestgrønlandsk, også fordi jeg stadig er så ny (bilag 7).

Jakob (DIH): (ud fra hans udsagn sker det tit)

Altså det er på grund af dialekter – i alt fald dialekter vi ikke bruger til hverdagen; Qaqortoq-dialekten eller sydvestgrønlandsk generelt... også Upernavik dialekten kan jeg ikke forstå, men heldigvis har vi kollegaer som er sygeplejersker fra Upernavik, dem lærer jeg fra... Man kan sige, at jeg er blevet bedre til at forstå Upernavik dialekten på den måde, men når de så snakker med Upernavik-dialekten og bruger ord som jeg ikke forstår, så ”falder jeg af”, så kan jeg misforstå. Dette kan vist ikke undgås (bilag 8).

Mener du det er nødvendigt at kunne de øvrige dialekter på din arbejdsplads?

Begrund dit svar.

Nikolaj (Kommuneqarfik Sermersooq): Ja det er nødvendigt...

Det ønsker man ellers at det gjorde. For jeg mener at man, indenfor tolkning, altid skal stræbe efter at tolkningen skal foregå på udmærket- og korrekt vis. Så hvis dette skal opnås, bliver det nødvendigt at have personale som kan forstå de øvrige dialekter – specielt når der er tale om så væsentlig en forskel på hoveddialekterne, så det ønsker man ellers at det gjorde. Ja, hvis bare det var sådan, men hvis man ser praktisk på virkeligheden, så er forholdene ret anderledes...

Jeg mener, at det ellers bør være en mulighed, specielt når der er tale om dialekter der er så forskelligt fra vestgrønlandsk – groft sagt (bilag 5).

Johanne (ASA): Det er selvfølgelig vigtigt at kunne forstå enhver dialekt, og dette vil jeg gerne opfordre til de unge tolke; lær dialekterne så meget i kan, fordi vi ældre tolke som skal på pension om et par år, har altid den formål at vores efterfølgere bliver mere kompetente end os, for det er vigtigt at du kan forstå enhver dialekt uanset hvor du end er, så tolkningen kan foregå ordentligt (bilag 6).

Paninnguaq (Retten i Grønland): Ja, vist også fordi når en person bliver dømt i retten eller skal til en retssag, så mener jeg at det er vigtigt at vedkommende skal bruge sin egen dialekt, når de skal

fortælle om deres oplevelser indefra som person, altså det er vigtigt at de f.eks. direkte udtrykker hvad de har på hjertet (bilag 7).

Jakob (DIH): [Nej]. For det meste kan jeg kommunikere godt med patienterne, ved at bruge den dialekt, som jeg bruger nu, og til dem [der bruger deres eget] dialekter, beder jeg om at snakke langsomt, så prøver patienten på at gøre sig forståeligt, siden de forstår hvad min anmodning indebærer. Hvor de så stopper med at bruge den dialekt de normalt bruger til deres hverdage, og begynder at tale på vestgrønlandsk. Selv om jeg ikke direkte beder dem om at gøre det, selvom jeg ellers kun beder dem om at tale langsomt. Så når de forstår hvad det er der foregår, så tilpasser de sig (bilag 8).

Herunder har vi cheftolkenes svar og evt. kommentarer til;

Hvilket sprogpolitik har i på jeres arbejdsplads?

Nikolaj (Kommuneqarfik Sermersooq): Vi har ikke vores eget sprogpolitik her på tolkekontoret, vi bruger Kommuneqarfik Sermersooq organisationens samlede sprogpolitik, så herunder kan det mærkes, at der i politikken er mangel på tilgængelige procedure i forbindelse med vilkår, specielt når det angår oversættelse og tolkning. Jeg nævnte også lige nu, at der i tolkeforeningen, ONIP, er lavet en vejledning til tolkning, og at man herunder også kommer ind på dialekter. Og det er, efter min mening, ret nødvendigt hvis brugsanvisningerne også kunne blive gældende, for vi, som selv er aktive tolke, kan se: at der er huller hvad angår retningslinjer til tolke (bilag 9).

Ole (ASA): Vi har desværre ingen fast sprogpolitik her [i ASA]. Selvom det ellers er en forpligtelse at have en sprogpolitik ud fra Inatsisartutloven, alligevel har vi administrativt ingen sprogpolitik, men med dettes udgangspunkt har vi pligt til at skiftes til at lave dispositioner til vores månedlige møder indenfor vores normale arbejdsdage, og det gør vi så. Og i forbindelse med dette, har vi sådan en sprogpolitik: der er ingen krav på hvilket sprog dispositionen bliver skrevet på, den der laver dispositionen, skal selv bestemme om de vil skrive den på dansk eller grønlandsk. ... Så det er sådan, at selvom vi ikke har en bestemt sprogpolitik, har vi alligevel forskellige fremgangsmåder som vi skal følge i hverdagene (bilag 10).

Paninnguaq (Retten i Grønland): Jeg fandt ikke ud af hvad sprogpolitikken er her i retten, også fordi jeg er ny på jobbet, dog ledte jeg ellers efter om der er en skreven sprogpolitik, jeg undersøgte ellers også håndbogen til de ansatte, og dér var der heller ikke skrevet noget om sprogpolitikken. Men jeg

ved dog, at fordi vi er i Grønland, at retssagen kan foregå på grønlandsk, at enhver f.eks. dommeren, domsmanden, forsvareren, anklageren, eller hvem parten nu er, kan kræve at retssagen skal foregå på grønlandsk, retssagerne kan dog også foregå på dansk. Så jeg tænker at sprogpolitikken er således: man skal kunne tale på enten grønlandsk eller dansk (bilag 11).

DIH havde ingen cheftolk på det tidspunkt jeg var der for at interviewe, så jeg spurgte Jakob i stedet, og han svarer: Det havde jeg ikke engang undersøgt, dog har jeg oversat de brochurer som gives til patienter og de syge som ligger på hospitalet for informationer om forskellige sygdomme. Så de også kan gives til patienterne på grønlandsk, så denne afdeling har nu adskillige brochurer ang. forskellige sygdomme på grønlandsk ved oversættelse. På den måde kan de som; er under behandling, kommer til lægekonsultationer og som skal undersøges få fat på informationer ud fra deres eget sprog (bilag 8).

Analyse

Tolkekontoret i Kommuneqarfik Sermersooq har ikke eget sprogpolitik, dog bruger tolkekontoret Kommuneqarfik Sermersooq organisationens samlede sprogpolitik, så herunder kan cheftolken mærke, at der i politikken er mangel på tilgængelige procedure i forbindelse med vilkår, specielt når det angår oversættelse og tolkning. Der er også tale om begrænsede forberedelsesmuligheder til de øvrige dialekter, som ikke er standardgrønlandsk: tolkene får informationer om indholdet og andre ting fra de kommende emner på forhånd og forbereder sig på dem, men de værktøjer som tolkekontoret allerede har er ret få, der er f.eks. hverken ordbøger eller ordlister, og ingen protokol på hvordan tolkene skal forberede sig. Efter Nikolajs' mening, bliver tolkene ofte forhindret af dette.

I Kommuneqarfik Sermersooq, er der tale om brug af to hoveddialekter specielt; vestgrønlandsk og østgrønlandsk. I Kommuneqarfik Sermersooq's tolkekontor er ordningen således: tolke kommer ofte til Østgrønland for at tolke på grund af denne kommunes ordning på arbejdsstedet, hvilket vil sige at de ofte kommer ud for østgrønlandsk. Der er ingen tolke fra Østgrønland, dette betyder at tolkene ikke kan bakke ud fra tolkningen, hvilket, ifølge Nikolaj, kan føre til forhindringer og misforståelser. Alligevel kan tolkningen fortsætte, selv indenfor en situation hvor der sker misforståelser fra én af parterne, ved at de vestgrønlandsk-talende tolke beder den østgrønlandsk-

talende klient om at gentage sig eller ved at undskylde overfor vedkommende. Disse situationer sker sjældent, da lang de fleste tolkninger foregår her i Nuuk, og de sker først – som Nikolaj nævnte-, når majoriteten af de personer som tolkes for taler østgrønlandsk eller når tolkene er kommet til Østgrønland – ofte når de tolker for de ældre.

Men på trods af tolkenes manglende; sprogfærdigheder på østgrønlandsk, forberedelsesmuligheder til den øvrige dialekt samt østgrønlandsk-talende kollegaer, er det stadig muligt for tolkene at fuldføre deres tolkearbejde. Så, her er ikke tale om fatale konsekvenser hvis man som tolk ikke kan tale de øvrige dialekter, på tolkekontoret i Kommuneqarfik Sermersooq.

ASA's tolkekontor har heller ingen fast sprogpolitik. Cheftolken, Ole, nævner også således at, selvom det ellers er en forpligtelse at have en sprogpolitik ud fra Inatsisartutloven, så har ASA's tolkekontoret administrativt ingen sprogpolitik, dog har tolkene en uskreven sprogpolitik der giver dem frihed til at bruge det sprog de selv foretrækker at bruge til både at tale på månedsmøderne og til at skrive dispositionen til månedsmødet. Så selvom tolkene i ASA's tolkekontor ikke har en bestemt sprogpolitik, har de alligevel forskellige fremgangsmåder som de skal følge i hverdage på arbejdspladsen. Hvad angår forberedelsesmuligheder til de øvrige dialekter i ASA's tolkekontor, nævner tolken, Johanne, tolkene altid har forberedelsesredskaber, og at det er vigtigt for dem at få papir og redskaber på forhånd, når de skal tolke, da det kan være vanskeligt og ret svært at forstå hvad det er der tales om, når der ikke er forberedelse. Dog hænder det tit, at tolkene også må tolke spontant uden forberedelse på grund af arbejdsrelaterede grunde.

I ASA's tolkekontor er det sådan at, tolkenes opgaver bliver fordelt ud fra Naalakkersuisuts behov for tolke – ud fra Departementernes behov for tolke; når kommunalbestyrelserne eller afdelingerne mangler tolke, eller når der er Inatsisartut-samlinger, har tolke pligt til at komme og tolke, ud over at lave skriftlige oversættelsesopgaver. I ASA's tolkekontor tolker man altid i par, så hvis nu den ene tolk ikke kan forstå en af de øvrige dialekter der bruges, af en klient som foretrækker at bruge sin egen dialekt – hvilket, ifølge Johanne, sjældent sker-, så giver tolken mikrofonen til sin medtolk, og på den måde fortsætter tolkningen uden hævninger. Dette betyder at der er tolke som kan tale østgrønlandsk i ASA's tolkekontor, og at de fleste østgrønlandsk-talende personer selv vælger at tale på vestgrønlandsk på de fleste møder.

Så, selv hvis vise tolke mangler sprogfærdigheder på østgrønlandsk, kan de altid blive erstattet af deres medtolke som kan forstå dialekten, hvilket betyder at her heller ikke er tale om fatale konsekvenser hvis man, som tolk ikke kan tale de øvrige dialekter, på ASA's tolkekontor.

I tolkekontoret på Retten i Grønland var der heller ingen skreven sprogpolitik, cheftolken, Paninnguaq, undersøgte ellers endda håndbogen til de ansatte, men her fandt hun den heller ikke. Dog har de den uskrevne sprogpolitik at, retssagerne kan foregå på enten dansk eller grønlandsk, afhængig af om noget af parterne i retssagen kræver det, så man skal kunne begge sprog. Hvad angår forberedelsesmuligheder til de øvrige dialekter i kontoret på Retten i Grønland, så får tolkene her også dokumenter som indeholder informationer om hvad retssagerne kommer til at handle om, hvilket love der er blevet brudt, hvad det er der skal tales om i retten, dagen før en retssag.

Retten her i Grønland er ordnet således: Kredsretten Nuuk er tilknyttet Tasiilaq kommune, altså hele Østgrønland, så hver gang der skal ske retssag fra Østgrønland, træffer tolkene ofte på folk som taler Østgrønlandsk. Tolke bliver sendt til Tasiilaq, lige så snart de starter på jobbet, ledsaget af en kollega, for at have deres sprogfærdigheder på østgrønlandsk vurderet – altså om de kan klare sig tilstrækkeligt nok til at kunne tolke for de østgrønlandsk-talende parter. Så, hver måned skal tolkene til Tasiilaq, for at tolke i retssager dér. Tolkene er derfor ret involverede i Østgrønland.

Og selv hvis tolken stadig mangler sprogfærdigheder på østgrønlandsk, så kan det stadig lade sig gøre at fuldføre deres tolkearbejde i retten, ikke kun på grund af dommernes påbud om at tale på vestgrønlandsk under vise retssager, men også på grund af parternes villighed til at samarbejde og tilpasse sig, når tolken ikke kan forstå hvad de siger på østgrønlandsk – af hensyn til at de er i retten.

Her er der igen tale om; at der ikke er fatale konsekvenser for tolkene, selv hvis de manglede sprogfærdigheder på østgrønlandsk, på Retten i Grønland.

På DIH's tolkeafdeling er der vist heller ingen sprogpolitik, dog er det sådan at tolkene oversætter informationsbrochurer, så patienter som skal til lægekonsultationer, undersøgelser eller som er under behandling, godt kan få informationer ang. forskellige sygdomme på grønlandsk – altså ud fra deres egen sprog. DIH's tolkeafdeling er den eneste arbejdsplads, hvor tolkene slet ikke får muligheden for at forberede sig til de øvrige dialekter, da de først finder ud af hvad patienten fejler – og hvilket dialekt patienten faktisk taler - på stedet.

DIH er Grønlands landshospital, og der kommer så alle patienter fra hele Grønlands hjørner. Alligevel er det kun enkelte patienter der kommer, som ikke kan tale eller forstå standardgrønlandsk og, ifølge Jakob, kommer disse patienter mest fra Østgrønland, i forhold til dem fra Thuleområdet.

Ofte kan tolken, Jakob, også indse lige så snart lægesamtalen begynder, at han ikke kan forstå patienten – som bruger sin egen dialekt til at tale – og dermed ikke kan tolke for vedkommende. Når det er at patienten - hvis dialekt tolkene ikke forstår - kommer fra Østgrønland, så tilkalder eller henviser tolken lægen til medtolken som kan forstå østgrønlandsk. Men! Når patienten så kommer fra Thuleområdet, er der ingen medtolke til at skifte med tolken – som ikke kan forstå dialekten-, hvilket betyder at de tolker igennem hele samtalen, på trods af, at det kan være svært at forstå patienten, måske ved at bruge ekstra tid, ved at sænke samtalen, ved at spørge lidt oftere end normalt, kan man godt tolke samtalen til fulde.

Dette betyder at, selv hvis man som tolk på DIH, ikke har sprogfærdigheder indenfor de øvrige dialekter; heraf taler jeg om nordgrønlandsk, østgrønlandsk og endda Upernavik og Sydvestgrønlandsk, så kommer man ikke i problemer, siden der er medtolke og kollegaer på arbejdspladsen som taler disse dialekter, så tolkene har en denne mulighed at kunne trække sig fra de fleste lægesamtaler. Og selv hvis der ikke var noget medtolk til at tage over tolkningen, så samarbejder patienterne selv og tilpasser deres taler om til vestgrønlandsk, eller gentager enkelte ord, eller taler langsommere, så tolken bedre kan forstå dem.

Ingen af de tolke, som jeg interviewede, havde tilstrækkelige sprogfærdigheder indenfor østgrønlandsk, mens Johanne kunne tale og forstå nordgrønlandsk, og både Johanne og Nikolaj kan tale og forstår Upernavik dialekten – her vil jeg også nævne at Upernavik dialekten afviger tilstrækkelig nok fra standardgrønlandsk, at Nikolaj, ligesom alle andre personer der taler øvrige dialekter, nordgrønlandsk, østgrønlandsk, sydvestgrønlandsk, tilpasser sin dialekt om til standardgrønlandsk-, mens Paninnguaq moderat kan forstå Upernavik dialekten, og Jakob lærer det. Paninnguaq kan også forstå og tale på sydvestgrønlandsk, mens de andre kan have svært ved at forstå de sydvestgrønlandske dialekter. Alle de fire tolke taler primært – om ikke fuldstændigt – vestgrønlandsk på deres arbejdspladser, dette kommer vist an på smag og behag – altså om de kan tale andre dialekter eller ej, når situationen kræver det, for ud fra alles udsagn er der ingen faste sprogreguleringer på deres arbejdspladser, så længe de kan kommunikere med de personer som de skal tolke for.

Dette betyder at, tolkenes forskellige sprogfærdigheder indenfor de øvrige dialekter ikke er afgørende for, om de kan fuldføre deres dialogtolkningsarbejde - det kan selvfølgelig hæmme på processen og kræve længere tid, spørgsmål og undskyldninger fra tolkens side af – men det giver ikke så store problemer for tolkene og de personer de skal tolke for, at det ender med aflysninger af møder eller samtaler. Frekvensen af de dialogtolkninger som tolkene påtager sig, på hver af deres respektive arbejdspladser, har heller ikke noget større rolle i hvor tit de kommer i kontakt med de øvrige dialekter, det er rettere ordningerne på deres arbejdspladser som spiller en større rolle i det.

Og uanset hvordan alle arbejdspladsernes situationer og muligheder er, når det kommer til tolke og forberedelsesværktøjer indenfor de øvrige dialekter, så kan vestgrønlandsk-talende tolke godt klare sig på hver af deres egne respektive arbejdspladser. Altså, selvom alle informanterne mener det er nødvendigt at kunne de øvrige dialekter, så er det mere for at tolkningen kan gå præcist og korrekt, og ikke fordi det kommer til at have drastiske konsekvenser for tolken eller vedkommende som har brug for tolken, hvis det er at tolken ikke helt kan forstå en af de øvrige dialekter. For de fleste personer, som taler øvrige dialekter, samarbejder med tolkene og tilpasser sig deres dialekter for at tolkene bedre kan forstå dem. Og selv hvis det ikke er tilfældet, så sker disse situationer så sjældent og foregår overskuelige nok, til at tolken godt kan fuldføre dem, på trods af sin mangel på sprogfærdigheden i den pågældende øvrige dialekt.

Diskussion

Der skulle simpelthen den første interview til, før jeg blev opmærksomt på at nogle af spørgsmålene var lukkede, så jeg bifalder min informant for at give åbne svar. Dette medførte at jeg tilpassede vise spørgsmål om til åbne svar, ved at bruge den første interview som blueprint, så rækkefølgen af spørgsmål ikke ændrede sig.

Og! På grund af mine manglende færdigheder indenfor diskussion- og interviewføring, har det faldet mig svært at udtrykke mig tilstrækkeligt nok til at informanterne tydeligt forstod hvad det var jeg ville hen med spørgsmålene hvert gang, hvilket medførte at informanterne gav svar som var irrelevante for emnet, for slet ikke at nævne at jeg kom til at udtrykke mine spørgsmål lidt anderledes end den forrige interview nogle gange, så der er derfor inkonsekvens på mine spørgsmål i bilagene, dog fastholde jeg stadig konstruktionen på interviewerne og mener derfor at alle

respondenterne fik de samme spørgekontekst, så hver respondent modtog det samme interviewstimulus.

Det gik også sent op for mig, at vise spørgsmål ikke var lige så relevante til emnet som jeg først troede i begyndelsen af denne Bacheloropgave, så der er vise spørgsmål som jeg undlod at have med på empiri-delen, da de ikke havde større indflydelse på svaret til min problemformulering.

Jeg er godt klar over at det ikke helt er det samme at spørge den aktive tolk (Jakob) fra DIH, da en cheftolk kunne have haft mere indblik på arbejdsstedets sprogpolitik, dog var den forhenværende cheftolk sagt op-, så jeg valgte at spørge Jakob alligevel, da han arbejder under de vilkår som er givet af arbejdspladsens sprogpolitik - officielt eller ej-, så han derfor har indblik nok på, hvordan tolkenes daglige sprogpolitik er i DIH.

Konklusion

Formålet med denne Bachelor-opgave var at undersøge på hvilket af de offentlige institutioner tolke kommer ud for de øvrige dialekter, og om det hænder tit nok til at man som tolk vil få problemer på arbejdsstedet, hvis man ikke kan tale de øvrige hoved- og regionale dialekter, udover det grønlandske standardsprog, altså om det er nødvendigt for tolkene at kunne mestre nogle af de øvrige dialekter på vise tolkekontorer.

For at få svaret har jeg valgt at bruge struktureret interviewing til empiriafsnittet, og spurgt 1 tolk, og eventuelt deres cheftolke, fra hver af de følgende tolkekontorer; Kommuneqarfik Sermersooq, ASA, Retten i Grønland og DIH.

I metodeafsnittet gav jeg en kort definition på dialogtolkning, samt tolkens pligter og kompetencer indenfor dialogtolkning, hvor jeg brugte Inge Baarings', *Tolkning – hvor og hvordan?*, samt Social- og integrationsministeriets, *Tolkeguide - håndbog om tolkning i den kommunale indsats*. Herunder fik jeg også, ved hjælp af Petersen's, *De grønlandske dialekters fordeling* og Rischel's, *Geografisk dialektfordeling og lydforandring i grønlandsk*, samt ved udtagning af tekster fra Facebook som bilag, kort demonstreret dialekternes betydelige indbyrdes afvigelser.

De informationer jeg har fået til Empiriasnittet har vist;

At man på alle fire tolkekontorer i den offentlige sektor kommer ud for de øvrige dialekter, dog med varierende hyppigheder, afhængig af den ordning de enkelte tolkekontorer har, og ud fra undersøgelserne kommer man oftest ud for de øvrige dialekter på; DIH, Retten i Grønland og Kommuneqarfik Sermersooq.

Jeg havde den hypotese at, hvis man ofte kom ud for de øvrige dialekter, så vil man komme ind på lige så mange situationer hvor de personer som skal tolkes for hverken kan forstå eller tale standardgrønlandsk og at det tilsvarende vil blive problematisk for tolken at kunne fuldføre en tolkning på grund af sine manglende sprogfærdigheder indenfor den pågældende øvrige dialekt.

Dette var så ikke tilfældet. Så ofte som tolkene fra; DIH, Kommuneqarfik Sermersooq og Retten i Grønland, kom i kontakt med personer som er vokset op med øvrige dialekter, er det faktisk ret sjældent at deres mangel på sprogfærdigheden på den pågældende øvrige dialekt gav dem så stor en hæmning at det blev problematisk for tolken. Bevares at tolkningsprocessen kan lide af at være noget langsommere, med flere spørgsmål og undskyldninger fra tolkenes side af. Men ingen af de tolke som jeg interviewe har oplevet et aflysning af en tolkesession. For det sker faktisk så sjældent at de personer som taler de øvrige dialekter slet ikke forstår standardgrønlandsk – her er der mere tale om de ældre personer som ikke gør-, så på trods af den aktive kontakt til de øvrige dialekter, kommer tolkene sjældent ud for problemer, på grund af deres manglende sprogfærdigheder indenfor de pågældende øvrige dialekter. Grunden til dette er også fordi, de personer der taler de øvrige dialekter også kan genkende og acceptere at tolken ikke kan forstå den dialekt de selv er vokset op med, så med hensyn til at de har behov for at blive forstået mens de betjenes, så samarbejder de villigt og tilpasser deres tale om til standardgrønlandsk, så tolkene bedre kan forstå dem. Dette betyder også at tolkene sagtens kan udføre deres tolkning, på trods af mangel på medtolke som - kan forstå den øvrige dialekt – man kan henvise vedkommende til.

Alle informanterne mente det nødvendigt at kunne tale de øvrige dialekter, dog er det selvfølgelig mere på grund af tolkenes ansvar om at tolkningen skal kunne foregå så fejlfrit og på udmærket vis, og på grund af deres hensyn til at de personer de tolker for også skal kunne tale med den dialekt de foretrækker, så de betjente derpå, kan udtale og udtrykke sig så autentisk som muligt, uden sproglige barriere. Ellers, nej. Tolkene kan klare sig, selv hvis de ikke taler andre dialekter ud over vestgrønlandsk eller standardgrønlandsk.

Bibliografi

- Bryman, A. (2022). *Social research methods 6th edition*. Oxford university Press.
- Baaring, I. (2001). *Tolkning - hvor og hvordan?*. Frederiksberg C: Samfundslitteratur.
- Danielsen, T. (2023). Synopsis til metode - den skriftlige del.
- Grønlands Selvstyre . (2010, maj 19). *Inatsisartutlov om sprogpolitik*. Retrieved from nalunaarutit.gl: https://nalunaarutit.gl/Groenlandsk-lovgivning/2010/ltl-07-2010?sc_lang=da
- Hansen, N. (2017, marts fredag). *PN-kandidat: Stop diskrimination mod personer fra yderdistrikterne*. Retrieved from Sermitsiaq.ag: <https://sermitsiaq.ag/node/195036>
- Holm, L. (1994). *Oversættelsesteori og -praksis*. Systime.
- Petersen, R. (n.d.). *De grønlandske dialekters fordeling*. Retrieved from oqaasileriffik.gl: <https://oqaasileriffik.gl/da/udgivelser/om-groenlandsk-sprog/>
- Rischel, J. (n.d.). *Geografisk dialektfordeling og lydforandring i grønlandsk*. Retrieved from Oqaasileriffik.gl: <https://oqaasileriffik.gl/da/udgivelser/om-groenlandsk-sprog/>
- Social - og integrationsministeriet. (2012). *Tolkeguide - håndbog om tolkning i den kommunale indsats*. Retrieved from Socialpædagogernes Vidensbank: <https://viden.sl.dk/artikler/socialpaedagoger/uddannelse-og-kompetenceudvikling/tolkeguide-haandbog-om-tolkning-i-den-kommunale-indsats/>

Bilag 1

Hvis vi især tænker på udtryk fra tiden efter kolonisationen, finder vi adskillige forskellige betegnelser på ting [indenfor den sydlige og nordlige vestgrønlandsk]:

	Sydlige	Nordlige
Kul:	aamarsuit	aamaruutissat
Mel:	qajuusat	panikaasiat
Rugbrød:	iffiaq	timiusiaq
Farve:	qalipaat	amiut
Ski:	sisoraatit	ataarutit
Tændstik:	innerit	ikitsisit
Spand:	qattaq	siparni

(Petersen, s. 1-2)

Bilag 2

Her er et eksempel på Vestgrønlandske ord med deres danske betydning, og deres østgrønlandske kontrast med deres Etymologiske betydning.

Vestgrønlandsk	Østgrønlandsk	Etymologisk betydning
kissaviarsuk, jagtfalk	nappalikitseq	, den korthalsede
ataata, far	nakkivik	, genitor
anaana, mor	annivik	,den fra hvem man kom ud
qamutit, slæde	kaattuulit	, "kravlemiddel"
qajaq, kajak	saqqit	, fangstfartøj
umiaq, umiak	aattaarit	, fangstredskab fartøj
qeqertaq, ø	immikkoortoq	, den særskilte
kumak, lus	ujagaq	, den man søger efter
taseq, (ind)sø	imeq	, ferskvand
ameq, skind	uliivik	, "dækken"

(Petersen, s. 4)

Bilag 3

En nordgrønlandsk tekst (fra Qaanaaq) udtaget fra facebook, hvor de fleste (om ikke alle) grønlandsktalende inuit, frit bruger deres egne dialekter på skrift, til at lægge eget opslag m.m. (jeg undlader personens fulde billede og navn for at bevare deres anonymitet):

 4. januar kl. 00.16 · 📱

Inuuhuttuararpaggiit tahamunga maliggaqangamigit naugg oqilaaq
Tainnga ammaqaissa tuhaamaharraarput qivittuugguaq

En person fra Thule var så sød og oversætte originalteksten om til standardgrønlandsk. Så herunder har vi teksten på standardgrønlandsk:

Inuussuttuararpassuit tasamunga malikkamigit assaa oqilaaq.

Immaqa tassa taanna tusaamasaaq qivittorsuaq.

Herunder har vi den danske oversættelse:

[den udklædte person] var så hurtigt, da [personen] løb efter de unge nedadtil. Det er måske den berygtede fjeldegænger.

Bilag 4

En østgrønlandsk tekst (fra Tasiilaq) udtaget fra Facebook:

Kikkut maivardarpinni alerpiisinnaavarpu?

Herunder har vi teksten som personen først skrev på standardgrønlandsk (jeg undlader personens fulde billede og navn for at bevare deres anonymitet):

Kikkut tummeqqani majuartarfinnik atorsinnaasannik peqarnerpat?

Herunder har vi den danske oversættelse;

Hvem ejer mon en stige vi kan låne?

Bilag 5

Interview med Nikolaj Olsvig (Kommuneqarfik Sermersooq)

(Han tilbød at snakke på standardgrønlandsk, og ikke på Upernavik-dialekten, så jeg bedre kunne forstå hans ord – så han snakker på Nordvestgrønlandsk/standardgrønlandsk, der kommer dog lidt Upernavik dialekt frem i ny og næ).

Tukummeq: Qanoq ateqarpit?

Nikolaj: Nikolaj Olsvig

Tukummeq: eerh.. Imminut ilisaritilaarit

Nikolaj: eerh, ja. Kommuneqarfik Sermersuumi nutserisoqarfimmi nutserisuuvunga, tamaani ukiut pingasut atorfeqarpunga taava, ija, nammineq avannaani Upernavimminngaanneerpunga, nunaqarfiit ilaanni.

Tukummeq: aap, taava, eeh, tassa - qanoq siviutingisumik sulifferni oqalutsitut sulivit? Ukiut pingasut?

Nikolaj: Ukiut pingasut, ja, ukiut pingasunngoqqammipput novemberip qassinganiunerpa, suu.

Tukummeq: Torrak, eeh, qanoq akulikitsingisumik oqaluttaasarpit?

Nikolaj: Apeqqutaasorujuusarpoq, ehm, ittutta - maani periaaseq imaakkami: ittutta oqaluttaaffissat pissarsiaringuningit uatsinnut tunniussortarpei, taava qaammatit ilaanni annikittarput, ilaanni annertullutik. Assersuutigalugu qaammatit octoberi novemberilu, qass' - 60-tiimi qaangerlungu katillungu oqaluttaavunga.

Tukummeq: eeh, sumiorpaluutsit sorliit alliaruutingaangit? Eqqaareeraluarit suminngaanneernerlutit.

Nikolaj: Naajarmiutut, Upernaviup eqqaaniik

Tukummeq: aap, eehm, sumiorpaluutsit sinnerinik oqalussinnaavit? Soorlu - paasisinnaavit?

Nikolaj: eeh, ija, erhm, kitaamiutut annerusumik, ima – maani annermik oqalutsiulereerluni kisiat malunnartarpoq; maani kommunemi, eh, sumiorpaluutsit, dialektit pineqartut marluungamik annertunerusumik, eh, tunumiusut kitaamiusullu. Tunumiusut unammillernarnerusarpoq. Ija, kitaamiusut oqaluttuulluni.

Tukummeq: aap, eeh, sullitassarni – soorlu- standardgrønlandskisut oqalussinnaanngittunik imaluunniit paasisinnaanngittunik takkuttoqakulasarpa?

Nikolaj: erh, suliakkiissutit apeqqutaasarpit, misingereernikuuara taamatut oqaluttaallunga – oqaluttaajartorlunga, taava oqaluussama paasiuminaatsikkaa, taavalu killormut aamma oqaluttoq paasiuminaatsissinnaallungu, annermik utoqqaat malinnartarput tassani.

Tukummeq: eeh, sulifferni sumiorpaluutsinut standardgrønlandskiunngittunut, eeh, siumoortumik piareersartarpisi?

Nikolaj: aj, piareersarusunnartaraluarpoq, kisianni sakkussat pioreersut annertunnginnamik, soorlu ordbogeqanngilaq imaluunniit arlaannik oqaatsit allattorsimaffiinik, ila, qanoq piareersarnissatsinnik. Taanna aporfusorujuusarpoq isummanni. Taamaammat

killeqartorjuusarpoq piareersarsinnaaneq, soorunami sammisassat imarisai allallu ilisimareertarpat piareersarfigalugillu.

Tukummeq: Oqaluttaaffissarni, eeh, sumiorpaluutsinik paasisinnaanngisarnik toraarsikulasarpit?

Nikolaj: Qaqutingoornerusarpoq, apeqqutaasarpoq, erhm, soorlu – erh, ja – kangianut, Tunumut angalasussaatilluta tassani qaqutingoortumik aporfeqariaasaarsinnaasarpunga, oqaatsit ataasiakkaat paasinngitsoorlungit- soorlu taamannak, ija.

Tukummeq: eeh, taava toraarsingaangavit, ehm- qanoq – eeh, immikkut nutserisoqarlutit taava nutserisarpit? Soorlu, dialektimut tassunga paasisinnaasumut, eh, immikkut oqalutseqarlutit oqaluttaasarpit? Imaluunniit suleqaterniik sumiorpaluutsimik taassuminnga paasinnissinnaasumiik taarsertittarpit?

Nikolaj: erh, naamik, naamik, erh, maani nutserisoqarfimmi aaqqissuussaaneq imaakkami: soorlu -tassa taanna eqqartorusullungu- ima, Tunumi oqaluttaakkajuttaratta, suliffimmi kommunep uumap taama aaqqissungaana pissutingalungu, kisiannili taavanimeersunik nutserisoqarani maani. Taamaatsillungu aporfingortarpoq, taakku periarfissat uani eqqaasatit periarfissaaneq ajoramik praktiskimik.

Tukummeq: aappi, eeh, taamaatiinnartoqartarpa oqaluttaaffissaraluassinni? Eeh, paasinnissinnaannginneq peqqutaalluni.

Nikolaj: suli misinginikuunngilarput –

Tukummeq: aah aappi.

Nikolaj: eeh, ja, paatsoortoqartillugu apersorsinnaasarpungut uteqqiilaaqqullungit imaluunniit utoqqatserfingalungit, soorunalimi, nammineq taakku pisuussutinginngimmassuk, kisiat taamaassinnaasarpog, ima anguniangariuaannartussaangatsingumi- ila- kikkut tamarmik paasisinnaasaannik oqaluttaaneq ingerlassasoq.

Tukummeq: Taava, ehm, una – eeh- oqarputit akuttusuumik – soorlu- paasisinnaanngisarnik -eeh- sumiorpaluutsinik takkuttoqartartoq, peqqutaava sullittakkatit paasilluarsinnaasarakkit? Eeh, imaluunniit illit sumiorpaluuttaat nammineq paasilluarsinnaangakkit? Imaluunniit- tassa- akuttusuumik takkuttarmata?

Nikolaj: ah, isumaqanngilanga taamaattoq aamma. Ehm, apeqqutaasorujussuusarpoq, soorlu ataatsimiittoqartillungu ataatsimiinnermi oqaluttaassatilluta kikkut peqataanersut, imaakkajuttarami aamma nunatsinni tamani annerusumik atuuppasittarpoq: soorlungooq, ehm, tunumioq ataatsimiittuni kisimiikkuni ilimanarnerusarpoq kitaamiutut nammineq aamma oqalulissasoq. Taava tunumiusut oqaluttut toraakkajunnerusarpagut ataatsimiittut imaluunniit -imaattortut, ehm, oqaluttaaffingisatta amerlanersaat tunumiuuppata imaluunniit tunumiikkutta, illoqarfimmi maani oqaluttaanerit amerlanerpaat pisaramik, taava, ija, taama ingerlakkajunnerusarput.

Tukummeq: eeh, isumaqarpit sinnerisa oqalussinnaanissaat imaluunniit paasisinnaanissaat sulifferisarni pisariaqartut?

Nikolaj: aap, pisariaqarput.

Tukummeq: akissutit tunngavilersulaaruk.

Nikolaj: Aappi, ilumut, ima – ehm, kissaatinginartaralarpoq, eh, isumaqarama oqaluttaanerup – oqaluttaanermi anguniangaajuaannartussaangami -ila- oqaluttaanerup pitsaasumik, eqqortumillu, ingerlanissaa. Taava tamanna anguneqassappat pisariaqalissangami -ila – annermik sumiorpaluutsit, dialektit, allaanerussutaat annertutillungu, pisariaqalissangami taakkununga paasisinnaasunik – ila – peqarnissaq, taava, taamaammat kissaatinginarsuaartaralarpoq. Aap, taamaassagaluarami, kisiat praktiskimik piviusoq isigalungu piffik allaanerujuvoq.

Tukummeq: allaaneruvoq soorunami.

Nikolaj: ija, kisiat isumaqataalluinnaqqissaarpunga. Isumaqarpunga annermik uku dialektit vestgrønlandskimut allaanerujuit pineqartillugit periarfissaajuaannassangaluarpoq – taama oqaatingiinnassangaanni.

Tukummeq: aappi, qujanaq apersorsinnaangakkit –

Nikolaj: Qujjan.

Tukummeq: Qujanarujuk.

Bilag 6

Interview med Johanne (ASA's tolkekontor)

(Hun snakker på Iluliaq- dialekten, nordvestgrønlandsk)

Tukummeq: Hej

Johanne: Hej

Tukummeq: Tikilluarit

Johanne: Qujanaq

Tukummeq: eh, qanoq ateqarpit?

Johanne: Johanne Nielsen

Tukummeq: Sulinerup tungaatingut imminut ilisaritilaarit

Johanne: Sulinerup tungaatigut imminut ilisaritissanguma, eh, 2006-mi nutserisutut naammassivunga, tamatuma kingorna, eh, Qaanaami, Ilulissani – Qaanaami, uani ASA-mi nutserisoqarfimmi, Ilulissani Inatsisartoqarfimmi, taavalu maani sulillunga.

Tukummeq: Qanoq sivilisingisumik suliffeni oqalutsitut sulivit?

Johanne: 2006-mi naammassininninngaanniik massakkumut oqalutsitut ingerlattarpara.

Tukummeq: Qanoq akulikitsingisumik oqaluttaasarpit?

Johanne: Apeqqutaasarpit suliassangut, assersuutingalungu kommuneniikkaangatta pisussaaffingisarpit kommunalbestyrelsit imaluunniit immikkoortartaqarfiit oqalutsinik amingaateqaraangata oqaluttaajartussalluta, inatsisartoqarfimmiik inatsisit- inatsisartut ataatsimiinnerini oqaluttaasartut pisussaasarpit, eh, tassani aamma oqaluttaassallutik allattariarsornerup saniatingut, maani Naalakkersuisut oqalutsinik pisariaqartitsinerat malillungu - naalakkersuisoqarfiit oqalutsinik pisariaqartitsinerat malillungu agguataarneqartarput suliassangut, taamaalillutalu orningussinnaasarluta oqaluttaaffissatsinnut.

Tukummeq: Sumiopaluitsit sorliit alliaartuutingaangit?

Johanne: Eh, Iluliarmiutut alliartorpunga.

Tukummeq: Sumiorpaluutsit sinnerinik oqalussinnaavit imaluunniit paasisinnaavit?

Johanne: Kitaata-avannaamiut, eh, soorlu Upernavimmiutut oqalussinnaavunga, paasisinnaavunga. Avannersuarmiutut oqalussinnaavunga immannguaq kisianni tamaasa paasisinnaallungit. Kujataani, eh, soorlu Nanortalimmiut imaluunniit kujasinnerusut, nunap isuata eqqaarmiunut paattoortarpunga, Tunumiutut paattoortarlunga. Sinneri nalinginnaasumik, ehm, paasisinnaallungit.

Tukummeq: Sullitassarni standardgrønlandskisut oqalussinnaangittunik imaluunniit paasisinnaangittunik takkuttoqakulasarpa?

Johanne: eh, Paasisinnaangittunik oqalussinnaangittunillu naammattuuinikuunngilanga, kisianni inatsisartuni sulinermut atatillungu namminneq inunnguutsiminnik oqaatsiminnik atuisut, atuerusuttut, tassani nalaattarnikuuakka, eh, soorunami Avannersuarmiutut oqalukkaangata tassani ajornangittumik ingerlassinnaasarlungit. Taamaattorli Tunumiutut oqaluttoqartillungu, eh, paattuuisinnaanera imaluunniit kukkusumik nutserussisinnaanera tunngavingalungu tassani uanga allamut paarlatsittarpunga.

Tukummeq: Sulifforni sumiorpaluutsinut standardgrønlandskiunngittunut siumoortumik piareersartarpisi?

Johanne: Tassa piareersaateqartuaannartarpungut, soorlu oqaluttaasussaangaangatta tamatingut pappialat, atortussat, eh, tingoreersimanissaat uangutsinnut pingaaruteqartarpoq, siumut ilisimareerniassangatsingu: sunaana pineqartoq. Taamaalinngikkaangat ajornakusoorsinnaasarpog, eh, paasiuminaassinnaallunilu suna pineqarnersoq, taamaattorli massakut akuttunngittunik soorlu napparsimasoqartillungu imaluunniit arlaannik pisoqartillungu, toqqutiinnarlungu oqaluttaaneq aamma sungiusimaannalernikuuara.

Tukummeq: Oqaluttaaffissarni sumiorpaluutsinik paasisinnaangisarnik toraarsikulasarpit?

Johanne: Naamik

Tukummeq: eh, okey

Johanne: tassa taanna eqqaariikkattut, akuttupput Tnumiutut oqaluttut, taakkualu annertunerusumik paattoortarpakka.

Tukummeq: aah, aap. Taava, eeh, paattoortoqartillungu – eqqaareeraluarit- qanoq iliortoqartarpa?

Johanne: Amerlanertingut oqalutsit marluusarpungut - imaluunniit tamatingut oqalutsit marluusarpungut - uanga paattuungassangaluaruma mikrofonu aapparisanut tunniuttussaavara, taamaalillunilu, eeh - qanoq – unittaqattaanngittumik oqaluttaaneq ingerlasarpoq.

Tukummeq: Taava - akuttunerarpingimaa? -

Johanne: aap.

Tukummeq: Tassa oqarputit, iih, akuttusuumik paasisinnaanngisarnik sumiorpaluutsinik toraarsisarlutit –

Johanne: Aap?

Tukummeq: eeh, suna peqqutaasoraajuk?

Johanne: Inuuninni Tunumiissimanngisaannarpunga imaluunniit oqaasii immikkut sungiusarsimanngisaannartuungakkit taanna annertunerpaamik peqqutaavoq.

Tukummeq: isumaqarput sumiorpaluutsit sinnerisa oqalussinnaanissaat imaluunniit paasisinnaanissaat sulifferisarni pisariaqartut?

Johanne: Soorunami suulluunniit oqaatsit paasisinnaanissaat pisariaqarput, taannalu kaammattuutingerusuttarpara inuusuttunut, eeh, sapinngisamik taakkua sumiorpaluutsit sungiusarnissaat, pissutingalungu soorlu uangut utoqqalereersungut ukiualunnguit qaangiuppata suliunnaartussaasungut, uangutsinninngaanniik pikkorinnerunissaat anguniartuaannarlungu siunertaqarluni taanna pingaaruteqarami, sumiikkaluaruilluunniit sumiorpaluutsit paasisimanissaat taamaalilluni, eeh, oqaluttaaneq iluamik ingerlaniassamat.

Tukummeq: Qujanaq apersorsinnaangakkit.

Johanne: Illillu, uangalu qujanaq.

Bilag 7

Interview med Paninnguaq Kristiansen (Retten i Grønland)

(hun taler på Aasiaat dialekten, nordvestgrønlandsk)

Tukummeq: Hej

Paninnguaq: Hej

Tukummeq: Tikilluarit

Paninnguaq: Qujanaq

Tukummeq: Qanoq ateqarpit?

Paninnguaq: Paninnguaq Kristiansen

Tukummeq: Sulinerup tungaatingut imminut ilisaritilaarit

Paninnguaq: Yep, ehm, 2021-mi Ilisimatusarfimmi nutserisutut, oqalutsitut naammassingama tassanngaanniit Inatsisartut allattoqarfianni sulilernikuuvunga, eh, ukioq ataaseq affarlu sinnilaarlungu sulivunga: oqalutsitut nutserisutut. Tassani immikkut inatsisinut ataatsimiitsitaliaq aamma inuussutissarsiornermut aatsitassarsiornermullu ataatsimiitsitaliaq nutserisuuffingalungulu oqaluttaaffingisarpara aaliangersimasumik taavalu saniatingut inatsisartut ataatsimiikkaangata. Taava qanittumi, novemberimi Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivinni, eh, sulileqqammerpunga, taava massakut – imaattoq- suli inissittoqannginnerani – ima- cheftolkitut inissisimallunga. Iyem~.

Tukummeq: Iyes~. Eeh, qanoq sivisutingisumik suliffeni oqalutsitut sulivit – una aallartereeravilli oqaluttaasaarpit?

Paninnguaq: mmh~, ingerlaannaq oqaluttaasalerpunga, taava immaq – kisianni, ehm, sioqqullungu suli ilinnialernanga 2017-minngaanniilli napparsimavimmi oqalutsitut sulinikuuvunga, taava, eh~, ilinniarnema saniatingut oqaluttaasarlunga assingiinnigittorpassuarnut – soorlu: kursusertoqartoq imaluunniit saqqumiisoqartoq Katuami imaluunniit tamakku arlaat, taava aamma politiit meeqqanik, eh~, apersuingaangamik – børnevideoafhøringer – taamaattunut aamma oqaluttaasaqattaartarnikuullunga, assingiinnigittorpassuit, amerlasoorpassuit saniatingut misilittarnikuuakka.

Tukummeq: Qanoq akulikitsingisumik oqaluttaasarpit massakkut sulifferisarni?

Paninnguaq: massakkut, eeh~, massakkoqqissaaq aallarteqqammerninni, juullilernerata nalaani eqqartuussinerit, ehm, unikaallalaarnikuupput, taava immaqa sapaatip akunneranut, nalinginnaasumik pingasoriaq ulloq affaq taamaattaraluarpoq, taava kisianni aamma maani Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivimmi – imaattoq, eh, arlaat pisinnaanngikkaangat – soorlu; dommeri imaluunniit unnerluutingineqartoq, imaluunniit domsmændit, imaluunniit politiit, unnerluussisut; tamakkukujuit arlaat pisinnaasimanngikkaangat taamaatiinnartarput imaluunniit kinguartittartut – taava amerlangamik taamaattut, taamaammat immaqa sapaatip akunneranut ataasiaq decemberimi taamaajusakkallarpoq.

Tukummeq: Aah aap, sumiorpaluutsit sorliit alliartuutingaangit?

Paninnguaq: anaananga kujataarmiuuvoq, Alluitsup paaminngaanerpoq. Taava – avannaajusimassua Aasiaat?

Tukummeq: Ja, ja, kitaa- aarpi, avannaata kitaa – aarpi.

Paninnguaq: taava – ima – ataatanga Aasiammiuulluni, taava Aasianni peroriartor – eh~ Qaqortumiilaariarlunga sisamanik ukioqarnissama tungaanut taava Aasianniinnikuullunga sinnerani, taava -eh~ oqarsinnaavunga tamarmik – aah tassami - kujataarmiutullu Aasiammiutullu tusaallungit peroriartorpunga.

Tukummeq: aappi, yes~... Sumiorpaluutsit sinnerinik oqalussinnaavit imaluunniit paasisinnaavit?

Paninnguaq: ehm, aappaqarpunga – ueqarpunga – heh, usi katinnikuulluta – hehehe-

Tukummeq: hehehe, pilluaritsi, hehehe...

Paninnguaq: hehehe, qujjan´.. ima - eh~, Upernaviup nunaqarfianinngaanneersoq, taava tassanngaanniit – ima, aapparilerneraniit ukiut 12-ingajaat matuma siorna, tassani Upernavimmiutut ilikkarpunga, tusaasalerlunga ilikkarpunga, aamma ilaarsinnaavakka, paasisinnaavakka.

Tukummeq: Yes~.. nice-

Paninnguaq: Taava~, taakku: Avanna -ima- kujataalu, taakku – oqartoqarsinnaavoq “flydende”.
Haha

Tukummeq: Aarp, haha, iyēs ~

Paninnguaq: taava kisianni Qaanaarmiutut, eh~, Tunumiutullu tusaarpiarnikuunng' - soorlu , eh~, imatut soorlu ilikkarusunngingikkaluarpakka, kisianni nalunngisaqanngilanga taamatut oqaluttumik, taava tusaaneq ajorpakka. Hmm~..

Tukummeq: year.. Taava, sullitassarni standardgrønlandskisut oqalussinnaanngittunik imaluunniit paasisinnaanngittunik takkuttoqakulasarpa?

Paninnguaq: ehm~, maani Nuuk, Kredsretsi Nuuk – ima- Tasiilamut atangami kommuni, taava Tasiilam – Tunu tamaat – taava, Tasiilaminngaanniit eqqartuussisoqarniaraangat taava Tasiilarmiutut oqaluttunik naammattuuikulasarpungut, aamma sulilerama ingerlaannaq – eh~, Tasiilamut angalatitaanikuuvunga, ima, peqateqarlunga. Taava – imaattoq, Tasiilarmiutut oqaluttunut qanorinersunga paasiniarniassangamikku. Taava – imaattoq, eh~, qaammatit tamaasa Tasiilamukartartussaavungut, eh, eqqartuussinerit ingerlakkiartorlungit, taamaammat Tasiilartaqartorujussuuvungut.

Tukummeq: aarp, hm~.. aarp, ajorasi..

Paninnguaq: Ija.

Tukummeq: sulifferni sumiorpaluutsinut standardgrønlandskiuunngittunut, eh~, siumoortumik piareersartarpisi?

Paninnguaq: eh~, aap – imaattoq, nutaajoriaratta aamma – ima, atuareersimangaangatsingit sumut tunnganersut, suut inatsisit unioqqutinneqarsimanersut, suut eqqartorneqalernersut.

Atuareersimangaangatsingit imaattui, eh~, suliap pappiliartai, taava malunginiarpara, tassani Tasiilamiilaarnitsinni, imaattortoq, paasinarsisoq – soorlu aallaqqaammut tusarnaarakkit oqaluttut, nassuiaasut Tasiilarmiutut oqalullutik eqqarsarnikuuvunga:

“naa immaqa ua' kisiimiissimasuunguma immaqa `ha~`? taamaaleqattaarsimassangaluarpunga”, kisianni aqangumut atuareernikuullungit suut – sumut tunngasussaanersaq una eqqartuussineq, eh~, sumut tunngalernersaq, taava atassusersinnaanerulersimallungit taavalu – ima, oqaatingineqartut soorlu oqaatsit allat atorneraluartut atassusersinnaariarakkit paasisaqattaarlungit, soorlu ammarnarluni, ah~, paasinninnissamut. Taamaannarsinnaavoq. Paasivara.

Tukummeq: aap.

Paninguuaq: Ija.

Tukummeq: Torrak, alutornaq. Oqaluttaaffissarni sumiorpaluutsinik paasisinnaangisarnik toraarsikulasarpit? Eeh~, taava toraarsingaangavit qanoq iliortoqartarpa?

Paninguuaq: ehm~, imaattoq, aallaqqaammut soorlu dommeriusut aamma oqartarput; kitaamiusut oqalussuunga, soorlu taamatut, eh~, inissilaarlungu taamatut oqaluttoqarniarpoq, taava assersuutingalungu kingullermik oqaluttaangama Tasiilamiittumut videokkut, taava oqaluunnalerami nammineq sumiorpaluutsini atorlungu: “heh, taamaanginnartoruna”, soorlu taamaaliinnarluni oqarpasilluni, kisiat

Tasiilarmiutut nipeqarlunilu Tasiilarmiutullu oqaatsit atoriarmangit, taava immaqa isikkora takungamiuk – ima, “ha?” taamaappasiusattunga, taava kitaamiusut oqaannarpoq.

Tukummeq: aar aarp.

Paninguuaq: ehm~, taamaattoqarsinnaangaangat, eh~, ajuusaarnaraluarluni, kisianni uanga immaqa paasivissinnaangikkallartarpakka, kisiat nalunngisaqarpunga – soorlu allat oqalutsit, uanga suli sulilinngettunga maani sulisoq, eh~, ilikkaqqissaarnikuungai oqaatsit atorpeqartartut, soorlu taamatut pikkorissuseqarsuaartoq sumiorpaluutsinut, taava immaqa inummiit inummut assingiinnqillat.

Tukummeq: aap.

Paninguuaq: mmh~...

Tukummeq: taava, eeh~, akulikinnerarpingimmaa?

Paninguuaq: aar – qanoq, eh~,

Tukummeq: eeh~..

Paninguuaq: taamaakulasoqarnersoq?

Tukummeq: aappi

Paninnguaq: ehm~, immaqa, eqqartuussivimmeeriaramik sumiinnertik eqqarsaatingalungu, eh – ima, uanga paasisinnaasannik oqalussinnaaneq ingerlannissaanut akuerserpasittarput, taava, eh~, ima akulikinnigilaq, soorlu; “aa paasisinnaanngilara”, soorlu taamaattoqar – taamaattoqarneq ajorpoq, taava taakkukassaar, ii’~ he..!

Tukummeq: heheheh~..!

Paninnguaq: taakkukassaar naleqqussartarput.

Tukummeq: Taava aattaannguaq eqqaareeraluarit, una imaattulerpara. Eeh~,

Tassa oqarputit akuttusuumik paasisinnaanngisarnik sumiorpaluutsinik toraarsisarlutit, eh~, suna peqquataasoraajuk?

Paninnguaq: taanna, tassa Tasiilami kommuneqatingeriaratsingu, taava tunumiusut oqaluttunik toraarsikulaarluta, kisianni ehm~, sumiorpaluutertik ilaanni paasisinnaarpasinngikkaangatta immaqa paasinarsartarput.

Tukummeq: aarp

Paninnguaq: mmh~... kisianni oqartoqartarpoq allaniik – imaattoq, nalaarsisinnaasarlutik, soorlu ehm~, nunaqarfimmiut imaluunniit utoqqaanerusut apersorneqaraangamik imaluunniit tassaniikkaangamik sumiorpaluutsitik atoqqissaartaraat taavalu paasiuminaannerusinnaasarlutik... mmh~, kisianni uangaqqissaaq suli taanna, aamma nutaajoriaramalu, suli nalaarsinngilanga soorlu paasinanngiivittunik.

Tukummeq: aap, yes~.. taava isumaqarput sumiorpaluutsit sinnerisa oqalussinnaanissaat imaluunniit paasisinnaanissaat sulifferisarni pisariaqartut?

Paninnguaq: aap, ehm~, immaqa aamma eqqartuussivimmi inuk eqqartuussaanguni imaluunniit eqqartuussivimmukaraangami, eh~, inuttut qamanngaanniit misingisani oqaluttuarisussaattillungit sumiorpaluutit atorlungit oqalunnissaq pingaaruteqartorujussuusoq isumaqarpunga, soorlu qamanngaanniit toqqaannaq anillatsillungit pingaaruteqartuusoq, ehm~, ja.

Tukummeq: qujanaq apersorsinnaangakkit

Paninnguaq: Illillu.

Bilag 8

Interview med Jakob Kristiansen (DIH)

(Han taler på standardgrønlandsk)

Tukummeq: Tikilluarit

Jakob: Qujanaq

Tukummeq: eh~, qanoq ateqarpit?

Jakob: Jaaku, Jakob Kristiansen

Tukummeq: eh~, sulinerup tungaatingut imminut ilisaritilaarit

Jakob: eh~, oqalutsitut DIH-mi maani 2020 aallartittoq sulilerpunga oqalutsitut nutserisutullu.

Tukummeq: eh~, qanoq sivilisingisumik sulifforni oqalutsitut sulivit?

Jakob: Tassa 2020-p aallartinneraninngaanniit ulloq manna tikillungu taamatut sulivunga, kisianni, eh~, siusinnerusukkut artorfinni allani nutserisutut aamma oqalutsitut sulisarnikuuvunga. Taanna – taamatut ilinniangaqarnera tunngavingalungu nutserisutut.

Tukummeq: aarp, eh~, qanoq akulikitsingisumik oqaluttaasarpit?

Jakob: Tassa ullut tamaasa, sulinerit tamarluinnaasa oqalutsitut sulisarpunga, taavalu aamma saniatingut, eh~, nutsingassaqaraangat nutserisarlunga.

Tukummeq: aa aarp, eh~, sumiorpaluutsit sorliit alliartuutingaangit?

Jakob: Tassa kitaamiut annerpaamik inuunerma annerpaaq – sivilunerpaartaani Sisimiut Nuullu, imaattoq, Qeqertarsuup illuatungaaninngaanneersuungaluarpunga.

Tukummeq: Aappi, sumiorpaluutsit sinnerini oqalussinnaavit imaluunniit paasisinnaavit?

Jakob: imaattoq, immaqa oqaruma pitsaannerusooq massakkut oqalunnera atorlungu oqaluttarpunga. Sumiorpaluutit imatut allat atunngilakka. Qeqqata, qeqqaniittut sumiorpaluutaat, ilaannikkut avannaamiorpaluttarpunga, eh~, kisianni nipera taanna kisimi taamatut allanngortarpoq. Avannersuarmit oqalukkaangata tusaasinnaavakka, ilaannikkut tusarnaarlualungit paasisinnaavakka, kisianni paattoorsinnaasarpunga aamma. Aamma tunumiut paattoorsinnaavakka, oqaluleraangata, akunnerminni oqaloqatingiileraangata malinnaasinnaanera killilerujussuanngortarpoq.

Tukummeq: eh~, sullitassarni standardgrønlandskisut oqalussinnaanngittunik imaluunniit paasisinnaanngittunik takkuttoqakulasarpa?

Jakob: tassa ataasiakkaanik takkuttoqartarpoq. Eh~, ukua tunuminngaanneersut immaqa akulikinnerupput. Eh~, avannersuarmitunut sanilliukkaanni, eh~taava, ilaannikkut oqaloqatingiinneq aallartiinnartoq, ilaannikkut malungisinnaasarpunga; “una oqaluttaaffingisinnaanngilara”. Taava qujanartumik tunumiumik, eeh~, oqalutseqaratta. Taanna attaveqarfingineqarsinnaasarpog, tassunga sianeqqusisarpunga. Ilaannikkut oqaluttaasinnaasarpunga kitaamiutut paasilluarsinnaangaangata taavalu aamma oqalunnerat uannut paasinaraangata, taava aggeqqusisariaqarneq ajorpungut, oqaloqatingiinneq naammassillungu oqaluttaasinnaasarpunga. Kisianni tassa – soorlu ullumikkut ataasiarlunga tunumiumut oqaluttaavunga, kitaamiutut paasinnissinnaavoq aamma uanga oqaasii paasisinnaavakka. Oqaatsit ataasiakkaat paattuunganalaartut oqaatingingaangangit apereqqilaarlungu paasisinnaasarpakka, suut – suna pineraa.

Tukummeq: Sulifforni sumiorpaluutsinut standardgrønlandskiuunngittunut, eh~, siumoortumik piareersartarpisi?

Jakob: Naa’, periarfissaqanngilangut. Nakorsaq sianerpat imaluuniit oqalutseqarniarlutik sianertut, eh~, aggerutta taava oqaluttuutissuaatingut sumik nappaateqarnersoq. Tassa ilaannikkut -tassami, aperisarpungut:” sumik nappaateqarpa?”. Eqqarsaatingivallaarneq ajorpara uaa’ suminngaanneersuuneri, naattorsuutingingakku, eh~, paaseqatingiissinnaassasungut, tamatingut. Kisianni naammattuuingaangama paasisinnaanngisannik oqaluttunik, taava tunuarterfingiinnartarpakka.

Tukummeq: taava, eh~, oqaluttaaffissarni sumiorpaluutsinik paasisinnaanngisarnik toraarsikulasarpit? Taava – eh~, eqqaareeraluaritit, taamatut toraarsinermi qanoq iliortoqartarpa?

Jakob: eh~, tassa tunumiut eqqarsaatinginerullungit, tassani innersuussiinnartarpunga oqalutsinut tunumiusut – tunumiutut paasilluarsinnaasumut. Taava avanersuarmiumik uninngasoqarnikuuvungut, eh~, paasiniarnera ajornakusuulaaraluartoq, piffissaq sivilunerulaartoq immaqa atorlungu, oqaloqatingiinnee kingaallinerulaarlungu, apersuinerulaarlunga oqaluttaanera naammassisinnaasarpara. Eh~, kisianni ukua sumiorpaluutit saniatingut tutsarluttoqarpoq, eh~, tusilartut, tusilangaatsiartut innersuukkusunnartaraluarput -imaattornissaannut, ussersuutinik ilinniarnissaannut.

Tukummeq: eh~, una, oqarnerit – oqarnitit malillungit akulikittumik paasisinnaanngisarnik sumiorpaluutsinik toraarsisarputit, eh~, suna peqquataasoraajuk?

Jakob: Tassa sumiorpaluutit – tassami uangut ulluinnarni atunngisangut, Qaqortormiut immaqa kujataamiut nalinginnarmik – nalinginnaasumik atortakkat oqaatsit, massakkoqjissaaq assersuutinik taasaqarsinnaanngilanga aamma – immaqa aamma Upernavimmiut aamma paattuunganalaartissinnaasarpakka, kisianni qujanartumik, eh~, suleqateqaratta peqjissasunik Upernavimmiunik, taakkua siutima sungiusarfingisarpai. Haha.

Tukummeq: Aap, haha.

Jakob: taamatut oqarsinnaangaanni, eh~ soorlu una paasillualersarnikuungikka – eh~, paasilluarsinnaanerulernikuungikka Upernavimmiut taamaalillunga, kisianni suli taavani oqaatsinik taaguutinik atuingaangata, oqaatsinik paasinngisannik, taava tassa eh~, isaasalerlungu “ilaajunnaartarpunga”, paattuugaqartarpunga. Taanna pinngittoorneqarsinnaagunannngilaq, suu.

Tukummeq: yes, ehm~. Isumaqarpit sumiorpaluutsit sinnerisa oqalussinnaanissaat imaluunniit paasisinnaanissaat sulifferisarni pisariaqartut?

Jakob: amerlanertingut oqaatsikka atuinnaarlungit, massaklutut oqalunnittut, oqaloqatingilluarsinnaasarlungit, eh~, sumiorpaluutit aamma oqaluttaaninni piuaffingisinnaasarakkit; eh~ kingaattumik oqalussuutit. Taava sumik imaqarneris nammineq paasisannguatsiaramikku; eh~, paasinartuliorniarsarissuunga. Oqaatsit taava namminneerlutik aamma immaqa nalinginnaq ulluinnarni atortakkatik atorunnaarlungit kitaamiutut oqalunnialertarput. Taamatut toqqaannartumik piuaffinginnikkaluarlungit, oqaannaraluarlunga; “kingaattumik oqalussinnaasuungit”. Taava eqqarsaataat paasinnillutik, suna pineqartoq paasillungu eh~, aamma taakkua naleqqussartarput.

Tukummeq: Aap, qujanaq apersorsinnaangakkit, eh~, saniatingut – imaattoq, cheftolkeqanngittusi tusariarakku, eh~ sprogpoltikkersi nalungiliuk suunersoq?

Arlaannik allaqqasumik sprogpoltikkeqarpisi?

Jakob: misissornikuunngilaraluunniit, hehe

Tukummeq: hehehe, aa aap, nalussannginnasoralungu.

Jakob: Aap, aap. Imaattoq, eh~, misissornikuunngilaraluunniit, kisianni paasissutissat allakkatigut tunniunneqartartut tassa napparsimasunut uninngasunut paasissutissat nappaatinut assingiinnngittunut, taakkua nutsertarnikuuakka. Taava tunniunneqarsinnaalersillungit kalaallisut aamma, taava taamaalillunga maani immikkoortorta qarfimmi nappaatinut assingiinnngittunut tunngasut pingineqalernikuupput, nutserneratingut. Taamaalillutik katsorsartittut, nakorsiartut, misissortittut paasissutissanik pisinnaapput, oqaatsitik tunngavingalungit paasissutissanik pissarsisinnaallutik.

Tukummeq: aar aarp.

Jakob: Mmh~.. Suu, imaattoq, qullersat imatut aaqqissuussinikuugamik: tamatta – immikkoortorta qarfinni ningiuusunut – ningioqassasungut, taavalu ataqatingiissaarisoq immikkoortorta qarfimmi allami issiavoq, taassumap eh~, vagtplanit suliarisarpai, cheftolkitut atorfeqarnikoq soraarmat taamatut pinikuupput. Eeh~, naapittarnikuuvungut – massakut uninngangallarpoq, oqalutsit illup ilua tamakkerlungu, oqalutsit tamattaalluta naapittarnikuuvungut, tamakkua aamma eqqartortarnikuuangut , kisianni eh~, peqatingiiffinnut kattuffinnut sinniisuuniartup, peqatingiiffiup tungaaninngaanniik akisoqartannginnera pissutingalungu taanna uninnganikuuvoq, kisianni taanna inissinniarsarivaa nammineerluni, sinniisussatut toqqakkatta nammineq inissinniarsarivaa, taanna inisseriarpat taava suliniutit tamakkua ilaatingut eh~, ningioqalernissaq, ittoqalernissaq qaqilersinnaassooq.

Tukummeq: qujanarujuk

Jakob: qujanaq illillu

Tukummeq: qujanaq apersorsinnaangakkit.

Bilag 9

Nikolajs (Kommuneqarfik Sermersooq) svar og kommentar som cheftolk til; hvad er jeres sprogpolitik?

- Apeqqutinginikuusannut tunngatillungu - sprogpolitikkimununa tunngatillungu, soorlu maani assersuutingalugu, soorlu maani nutserisoqarfimmi namminerisamik sprogpolitikkeqannginnatta, organisationip Kommuneqarfik Sermersuup ataatsimut sprogpolitikkaa atoratsingu, taava taakkunani malunnartarami annermik nutserinermut oqaluttaanermullu tunngatillungu atungassarititanut tunngasunik politikikkut – qanoq taamatut – malitassatut pissanik amingaateqartartoq, taava eqqaagigaana massakkut nutserisut peqatingiiffianni, ONIP-imi, oqaluttaanermut – oqalutseqarnermut ilitersuummik sanasoqarnikuusooq, taava taassuma aamma, eh, sumiorpaluutsinut tunngasut tikikkai, taavalu isummanni pingaaruteqaraluartoq aamma tamakku atuussinnaappata, oqalutsinut annermik uangut nammineq aktivimik oqaluttaasugut takusinnaasaratsingu najoqqutassat tungaatingut amingaateqartoq.

Bilag 10

Ole Birch, cheftolken fra ASA's svar og kommentar til; hvad er jeres sprogpolitik? (Han snakker på sydvestgrønlandsk)

Uani maani nutserisorqarfimmi aaliangersimasumik sprogpolitikkeqanngilangut, ajoraluartumik. Naak immaqa pisussaaffiungaluartoq inatsisartut inatsisaat naapertorlugu taamatut politikkeqarnissarput, kisiat pisortatigoortumik taamaatsimik soqanngilagut, kisiat aallaaviatigut ulluinnarni sulinitinni – soorlu- qaammatikkaartumik ataatsimiikkaagatta paarlakaalluta imaqarniliortussaataavungut, imaqarniliortarlutalu. Tassangalu atatillungu aama imatut sprogpolitikkeqarpugut piumasaqaataannngilaq oqaasermik sorlermik allassimanissaa, imaqarniliortup nammineq aaliangissavaa qallunaatut allakkusunnerlungu kalaallisulluunniit allakkusunnerlungu. Ilaatigut aama -soorlu ataatsimiikkaangatta- qallunaartaqarpungut ataasinnugamik taavalu aama qallunaatut piginnaaneqarnerulaartunik ilaqlarluta, aamma tassunga tunngatillungu aamma naqitanngorlungu aaliangersanngikkaluarlungu politikkeqarpungut; oqaaseq ataatsimiikkaangatta oqaatsit sorliit atissanerlungit inuup nammineq aaliangersinnaavaa: qallunaatut oqalunnissani kissaatinguniuk qallunaatut oqalussinnaavoq. Tassa taama naatsingisimik

politikkisannuaqarpugut, kisiannili aamma qallunaartarput ataaseq eqqarsaatigalungu, qaammatikkaartimi ataatsimiikkaagatta ataatsimiinnerit tamavimmik kalaallisut ingerlanneqartarput, naak qallunaartaqaraluarluta ataasimik, kisiat ileqqerivarput -soorlu-oqaluuserisassat naammassigaangat uanga ullormi ataatsimiinnermi aqutsisutut naattukullammik qallunaatuunngortittarpara; suna aaliangiunneqarnerisooq, taamaasilluni qallunaartarput aamma malinnaasinnaaniassamat. Tassa imaappoq aaliangersimasumik politikkeqanngikkaluarluta kisiat periuseqarpugut assigiinngitsinik ulluinnarni malitassatsinnik.

Bilag 11

Paninnguaq Kristiansens (Retten i Grønland) svar og kommentar som cheftolk til; hvad er jeres sprogpolitik?

Cheftolk/Paninnguaq: Ehm~, sprogpolitikki pillungu maani eqqartuussivimmi – aamma nutaajoriarama, taannartaa paasinnginnakku, kisianni aamma allaqqasunik ujaasingaluarama, sulisut håndbogianni takungaluarakku, taanna pillungu allattoqarnikuusimanngilaq. Kisianni nalunngiinnarpara Kalaallit Nunaanniikkatta, kalaallisut oqaatsit atorlungit oqalukkusuttoqarpat, soorlu arlaalluunniit, soorlu dommeriunguni, domsmændiunguni, illersuisuunguni, unnerluussisuunguni arlaajungaanniluunniit, taava piumasarineqarsinnaavoq kalaallisuussasoq, aamma taava qallunaatut ingerlanneqarsinnaasarput. Taava eqqarsarpunga sprogpolitikkeringaasut: kalaallisut qallunaatullu, eh~, pineqarsinnaasariaqartoq.